

OROMIA EDUCATION BUREAU

ይህ ጥራዝ ለዘመናዊ ክፍል የተዘጋጀ ሲሆን በተማሪው መፅሀፍ
ከምዕራፍ አምስት እስከ ምዕራፍ አስር ድረስ የተካተቱትን
ዋና ዋና ይዘቶች የሚመለከቱ አጫጭር ማስታወሻዎች፣
መልመጃዎችና ጥያቄዎችን የያዘ ነው።

አዘጋጅ፡ አበበች ገብሩ ጨፌ

Email: abegebru133@gmail.com

0917723897

ሚያዝያ 2012 ዓ.ም.

አሮሚያ ኢትዮጵያ

ሁለተኛ ሴሚናር የዘመናዊ ክፍል ማስታወሻ፣ መልመጃና ጥያቄዎች

ይህ ጥራዝ ለዘመናዊ ክፍል የተዘጋጀ ሲሆን ከምዕራፍ አምስት እስከ ምዕራፍ አስር ድረስ የተካተቱትን ዋና ዋና ይዘቶች የሚመለከቱ አጭጭር ማስታወሻዎች፣ መልመጃዎችና ጥያቄዎችን የያዘ ነው።

በእነዚህ ምዕራፎች ውስጥ የሚገኙ ዝርዝር ይዘቶች

❖ ግጥም	❖ ድርሰት
❖ ዘይቤ	❖ ሐረግ
❖ ዓረፍተ ነገር	❖ የስነ ቃል አሰባሰብ
❖ ተውኔት	❖ ንግግር
❖ ደብዳቤ	❖ ቅኔ
❖ የቃላት መጥበቅና መላላት	❖ ክርክር

በእነዚህ ምዕራፎች ውስጥ የሚገኙ ዝርዝር ዓላማዎች

- ✓ ከግጥም የግጥም ሙያዊ ቃላትን ትለያላችሁ።
- ✓ ከግጥም ውስጥ ዘይቤዎችን ለይታችሁ ታሳያላችሁ።
- ✓ ለዋጭ፣ አነጻጻሪና ሰውኛ ዘይቤዎችን ለይታችሁ ታሳያላችሁ።
- ✓ የዓረፍተ ነገሮችን ባለቤት፣ ተሳቢና ማሰሪያ አንቀፅ ለይታችሁ ታወጣላችሁ።
- ✓ የዓረፍተ ነገሮችን የባለቤትና የማሰሪያ አንቀፅ ክፍል ለይታችሁ ታሳያላችሁ።
- ✓ የተውኔትን ምንነት ትናገራላችሁ።
- ✓ የተውኔት አላባውያንን ትዘረዝረዋላችሁ።
- ✓ ማመልከቻ ወይም የስራ ደብዳቤ ትፅፋላችሁ።
- ✓ ጠብቀውና ላልተው ሊነበቡ የተለያዩ ፍች የሚሰጡ ቃላትን በዓረፍተ ነገር ውስጥ ታሳያላችሁ።
- ✓ አስተዋፅኦ ነድፋችሁ ድርሰት ትፅፋላችሁ።
- ✓ በቃል ክፍሎች ሐረግ ትመሰርታላችሁ።
- ✓ ከአካባቢያችሁ ስነ ቃሎችን ትሰበስባላችሁ።
- ✓ የምርጥ ንግግር መለያዎችን ዘርዝራችሁ ታቀርባላችሁ።
- ✓ የተወሰኑ ቅኔዎችን ኅብረ ቃል ለይታችሁ ሰምና ወርቃቸውን ትፈታላችሁ።
- ✓ ስርዓት ያለው ክርክር ለማካሄድ የሚጠቅሙ ነጥቦችን ትገልጻላችሁ።

❖ ስነ ግጥም

• የስነ ግጥም ምንነት

ስነ ግጥም የሰው ልጅ ደስታና ሀዘኑን ምኞትና ተስፋውን፣ ትዝታና ራዕዩን የሚያስተላልፍበት የኪነ ጥበብ ዘርፍ ነው።

- ስነ ግጥም በባህርይው የሰውን ስሜት መግዛት የሚችል፤
- በቃልና በፅሁፍ የሚገኝ ጥበብ ነው።
- ቃላቱም ነው
- ከስነ ፅሁፍ ሁሉ ረጅም ዕድሜ አለው።
- ግጥም በጥቂት ቃላት አማካኝነት ሰፊና እምቅ መልዕክትን የማስተላለፍሃይል አለው።
- ስነ ግጥም የሚናገር ስዕል ነው።

ሁለተኛ ሴሚናር የዘጠነኛ ክፍል ማስታወሻ፣ መልመጃና ጥያቄዎች

- በጥቂት ቃላት አማካኝነት ሰፊ ቃላት አምቆ ሀሳባችን፣ ረቂቅ ሀሳቦችን፣ ጥልቅ ስሜቶችን መግለፅ ይችላል። እነዚህን ስሜቶችን አግዝፎ አጉልቶና ተጨባጭነት አላብሶ መግለፅ መቻሉ ሳይሆን በሙዚቃዊው ቃናው የተደራሲን ስሜት መንካት የሚችል ነው።

• የግጥም ሙያዊ ቃላት

በግጥም ውስጥ የሚነሱ የተለያዩ ቃላትና ሀረጎች አሉ። እነሱም እንደሚከተለው ይቀርባሉ።

1. **ስንኝ፡-** የግጥም አንድ መስመር ተሳክቶ ሲያበቃ ስንኝ ይባላል። ሐረጎች ያካተተ የግጥም አንድ መስመር ነው።
2. **ሐረግ፡-** በአንድ ትንፋሽ የሚነበብ የስንኝ ክፍል ሀረግ ተብሎ ይጠራል። ሐረጉ በስንኝ መጀመሪያ ላይ ካለ መነሻ ሐረግ፣ በስንኙ መጨረሻ ላይ ከረተገኘ መድረሻ ሐረግ ይባላል።
3. **ቤት፡-** በስንኝ መጨረሻ ላይ ያለው ቃል የመጨረሻ ሆኔ ወይም ድምፅ ነው።
4. **ቤት መታ፡-** አንድ ስንኝ በምጣኔ ተሳክቶ ሲጨርስ ቤት መታ ይባላል።
5. **ቤት ደፋ፡-** ግጥሙ ባለሁለት ስንኝ ከሆነ የሁለተኛው ስንኝ ቤት ከመጀመሪያው ጋር ተጣጥሞ ሲጨርስ ቤት ደፋ ይባላል።
6. **ቤት መምቻ ቃል፡-** በተመሳሳይ ሆኔ(ድምፅ) በሚጨርሱ ስንኞች የተመሰረተ ግጥም ፣ የመጀመሪያዎቹ ስንኞች መጨረሻ ቃል ነው።
7. **ቤት መድፊያ ቃል፡-** በተመሳሳይ ሆኔ(ድምፅ) በሚጨርሱ ስንኞች የጠመሰረተ ግጥም የመጨረሻው ስንኝ መጨረሻ ቃል ነው።
8. **አርኬ(አንጓ)፡-** በአንድ ዓይነት ቤት የተደረደሩ ስንኞች ስብስብ ሲሆን፣ በአራት ነጥብ ይዘጋል።

መልመጃ አንድ

መመሪያ፡- ቀጥሎ የቀረበውን ግጥም መሰረት በማድረግ ተከታዮቹን ጥያቄዎች መልሱ።

ልጄ ስትስቅ

ብርሃን ከፊቴ ከአይኔ ይወጣና፤

ከምንጩ ከነፍሴ ደስታ ይፈልቅና፤

አጥንቴ ለምልሞ ገነት እገባና፤

ደግሞ እፈጠራለሁ እኔም ልጄ እሆንና።

1. ግጥሙ ስንት አርኬ አለው?
2. የሁለተኛ ስንኝ መነሻ ሀረግ የትኛው ነው?
3. በግጥሙ የሚገኙ ሀረጎች ብዛት ምን ያህል ነው?
4. የግጥሙ ቤት መድፊያ ቃል የቱ ነው?
5. የግጥሙ ሁለተኛ ስንኝ መድረሻ ሐረግ የትኛው ነው?
6. ግጥሙ ምን ዓይነት ስሜት አለው?
7. ግጥሙ ስንት ስንኝ አለው?

❖ ዘይቤ

➤ የዘይቤ ምንነት

- ❖ ዘይቤ አንድን ነገር/መልክት በተደራሲው ወይም በአድማጩ አእምሮ ውስጥ ምስል ከሳች በሆነ መልኩ ለማስተላለፍ የሚያስችል የቋንቋ አጠቃቀም ነው። በተለይም ዘይቤ ስነ ፅሁፍን ውበት ለማሳበስ ከፍተኛ ጠቀሜታ አለው።
- ❖ ዘይቤ መልዕክቱ የሚቀርብበትን ቅርፅ ለማስዋብ የሚያስችል ፈርጥ ነው።
- ❖ ዘይቤ ሀሳባችንን በሚታይና በሚደመጥ ስዕላዊ ገለባ ለመሳል ከፍተኛ አስተዋፅኦ አለው።
- ❖ ዘይቤ ሀሳብን ለጆሮ በሚጥም መንገድ ለማቅረብ የሚረዳ የቋንቋ አጠቃቀም ነው።

ለምሳሌ፡- 1. ፀጉሯ ቆንጆ ነው።

2. ፀጉሯ የሀር ነዶ ይመስላል።

የመጀመሪያው ዘይቤ አልባ ዓረፍተ ነገር የፀጉሯን ጥሩነት ቢነግረንም እንደ ሁለተኛ ዓረፍተ ነገር ምስል ከሳች በሆነ መልኩ ሊገልፅልን አልቻለም። የሀር ነዶን በአእምሮአችን ውስጥ እያሰብን ልጅቷ የተዘናፈለ፣ የሚያስደምም፣ የሚያፈዝ ፀጉር እንዳላት መረዳት እንችላለን።

14.2. የዘይቤ ዓይነቶች

በአማርኛ ቋንቋ በርከት ያሉ የዘይቤ ዓይነቶች አሉ። ይሁን እንጂ ለዚህ ክፍል ደረጃ ብቻ የሚመጥኑትንና የተዘወተሩትን የዘይቤ ዓይነቶች ቀጥሎ እንመለከታለን።

1. ተነፃፃሪ ዘይቤ

በተለያዩ ጎራ ያሉ ሁለት ነገሮችን በመውሰድ በመካከላቸው ያለውን ተመሳሳይነት ለማሳየት እያነፃፀረ የሚያቀርብ የዘይቤ ዓይነት ነው። ዋና ዓላማውም በአድማጭ ወይም በአንባቢው አእምሮ ምስል መፍጠር ነው። በሚነፃፀሩት ሁለት የተለያዩ ነገሮች መካከል አንድ የሚያመሳስላቸው የጋራ ባህሪ ሊኖር ይገባል። ይህም የጋራ ባህሪ ስበበ ንፅፅር ይባላል።

ምሳሌ፡- ሀ. የቶላ ፊት የሀምሌን ጨለማ ይመስላል።

ለ. ጫላቱ እንደ ፀሀይ ታበራለች።

ሐ. ልጄ ቁርጥ አባቱን ይመስላል።

አነፃፃሪ ዘይቤ ሁለት ነገሮችን በሚያነፃፅርበት ጊዜ እንደ፣ ያህል፣ ይመስላል የሚሉ ማነፃፀሪያዎችን ይጠቀማል።

2. ተለዋጭ ዘይቤ

ይህ ዘይቤ ቃሉ እንደያመለክተው የአንዱን ባህርይ ለሌላው በመስጠት፣ በመለወጥ የሚፈጠር የዘይቤ ዓይነት ነው። ከአነፃፃሪ ዘይቤ ጋር የመመሳሰል ባህርይ ቢኖረውም እንደ አነፃፃሪ ዘይቤ እንደ፣ ይመስላል፣ ያህል፣ የመሳሰሉትን ማነፃፀሪያዎች አይጠቀምም።

ለምሳሌ፡- ሀ. አበበ አንበሳ ነው።

ለ. ልጄ አሳማ ነው።

ተለዋጭ ዘይቤ ቀደም ብለን እንዳየናቸው የዘይቤ ዓይነቶች ሁሉ በዓረፍተ ነገር ብቻ ሳይሆን በግጥም ውስጥም ይቀርባል።

3. ሰውኛ ዘይቤ

የሰውን ልዩ ልዩ ባህርይ ድርጊትና ችሎታ ሰው ላልሆኑ ነገሮች፣ ለእንስሳት፣ ለተክሎቶችና ለግዑዛን በመስጠት የሚፈጠረው የዘይቤ ዓይነት ነው።

ለምሳሌ፡- ሀ. እኔ ከሞትኩ ስርዶ አይብቀል አለች አህያ

ለ. ጨለማው ስቅስቃሪ ብሎ አለቀሰ

በምሳሌው አህያና ጨለማ ሰው አይደለም፤ ይሁንና አህያ እንደ ሰው ስትናገር ጨለማ እንደ ሰው ሲያለቅስ ተመልክተናል። እንደ ሰው ሆነው ሰው የሚፈፅመውን ተግባር ሲያከናውኑ እናያለን ለዚህም ሰውኛ ዘይቤ እንለዋለን።

4. ግነት ዘይቤ

ትንሽ እውነታን በመያዝ አተልቆ ወይም አግዝፎ የሚያቀርብ የዘይቤ ዓይነት ነው። ግነት ዘይቤ ውሸት አይደለም።

ለምሳሌ፡- ሀ. ቤቱ ፈረስ ያስጋልባል።

ለ. ዝሆን የሚያክል ቁንጫ ገደልኩ።

ሐ. የጨረቀዋ ብረሃን ጤፍ ያስለቅማል።

5. እንቶኔ ዘይቤ

ይህ ዘይቤ ሰው ያልሆኑ ነገሮች የሰውን ባህርያት አላብሶ ማቅረቡ ከሰውኛ ዘይቤ ጋር ያመሳስለዋል። በአቀራረቡ ግን ይለያያሉ። እንቶኔ በሁለተኛ መደብ ሲያቀርብ ሰውኛ ግን በሶስተኛ መደብ ያቀርባል። ሌላው እንቶኔ ዘይቤ አጠገብ የሌለን ነገር ቅርብ እንዳለ በመቁጠር መልስ እንዲሰጥ፣ ሀሳብ እንዲሰነዝር በመጠየቅ፣ በማወያየት፣ በማጫወት የሚያቀርብ የዘይቤ ዓይነት ነው።

ለምሳሌ፡- ሀ. ተናገር አንተ ሀውልት

ለ. እባክሽ አንቺ ምድር ፍረጂኝ

6. ምፀት ዘይቤ

አንድን መልክት በፌዝ፣ በሹፈት ወይም በተሳልቆ መልክ ለማስተላለፍ ስንፈልግ የምንጠቀምበት የአገላለፅ ስልት ነው። በዚህ ዘይቤ የሚገለፀውን ነገር መረዳት ያለብን ፊት ለፊት ያለውን ሳይሆን በተቃራኒው ነው።

ለምሳሌ፡- ሀ. በጣም አጭር ሰውን ዛፉ መጣ

ለ. በጣም ቀርፋፋን ሰው ከጀት ይፈጥናል

መልመጃ ሁለት

መመሪያ፡- ቀጥሎ በቀረቡት ዓረፍተ ነገሮች ውስጥ በጥቅም ላይ የዋሉትን የዘይቤ ዓይነት ግለፅ።

1. የህፃናት ንግግር ወለላ ማር ነው።
2. ምድር ማህፀኗን ዘግታ ፍሬ አላፈራም አለች።
3. ጨለማው ጥርሱን አገጠጠብኝ።
4. አንተ ግቢ የስንቱ ደም በከንቱ ፈሰሰብህ
5. አንተ ወሻ! ስንቱን ሰውና ቅርስ ደብቀህ አተረፍክ! አንተም እኮ እንደ አደዋ ጀግኖች ጣልያንን ተዋግተሃል።

6. በንፋስ ብን የምትል እንጀራ በልቼ ከጉሮሮዬ አልወረደችም፡፡

❖ ዓረፍተ ነገር

➤ የዓረፍተ ነገር ምንነት

ዓረፍተ ነገር ቃላት ተቀነባብረው የሚገኙበት ሰፊና የተሟላ ሀሳብ ወይም መልዕክት ለመግለፅ የሚያስችል መዋቅር ነው፡፡ የቃል ክፍሎች በዓረፍተ ነገር ውስጥ የተለያዩ ሞያ አላቸው፡፡ ለምሳሌ፡- ስም በዓረፍተ ነገር ውስጥ እንደ ባለቤት እና ተሳቢ፣ ቅፅል የስም ገላጭ፣ መስተዋድድ ስምንና ግስን ማዋደድ፣ ተውሳክ ግስ ደግሞ የግስ ገላጭ እንዲሁም ግስ የዓረፍተ ነገር መቋጫ በመሆን ያገለጋላሉ፡፡

➤ የዓረፍተ ነገር ክፍሎች

በአንድ የተሟላ ዓረፍተ ነገር የሚገኙት ዋና ዋና ክፍሎች ባለቤት፣ ተሳቢና ማሰሪያ አንቀፅ ናቸው፡፡

ባለቤት፡- በአንድ ዓረፍተ ነገር ውስጥ ድርጊት ፈፃሚው ነው፡፡

ተሳቢ፡- በዓረፍተ ነገሩ የተፈፀመው ድርጊት የተፈፀመበት ነው፡፡

ማሰሪያ አንቀፅ፡-የዓረፍተ ነገሩ መቋጫ (ማሰሪያ) ነው፡፡

- ባለቤትን ለማግኘት ማሰሪያ አንቀፁን ይዘን፣ ማን አደረገ? ማን ምን ሆነ ማን ምንድን ነው? ለእንሰሳትና ለነገሮች ደግሞ «ማን?» የሚለውን «ምን?» በሚል በመጠካት መጠየቅ ይኖርብናል፡፡
- ተሳቢን ለማግኘት «ማንን» ወይም «ምንን» በማለት መጠየቅ ይጠበቅብናል፡፡
- ዓረፍተ ነገሩ የተጠቃለለበት ቃል የዓረፍተ ነገሩ ማሰሪያ አንቀፅ ነው፡፡
- ምሳሌ፡- ገበሬው መሬቱን አረሰው፡፡

ባለቤት	ተሳቢ	ማሰሪያ አንቀፅ
ገበሬው	መሬቱን	አረሰው

ዓረፍተ ነገር ከመዋቅር አንፃር ሲታይ የሁለት ሐረጎች ቅንጅት ውጤት ነው፡፡ ሁለቱ ሀረጎችም ስማዊና ግሳዊ ሀረግ ሲሆኑ አሰላለፋቸውም መጀመሪያ ስማዊ ሀረግ ቀጥሎ ጋሳዊ ሀረግ ነው፡፡

ስማዊ ሀረግ፡- የዓረፍተ ነገር የባለቤት ክፍልን የሚያመለክት ሲሆን፣

ግሳዊ ሀረግ፡- ደግሞ የዓረፍተ ነገር የማሰሪያ አንቀፅ ክፍልን ያመለክታል፡፡

ምሳሌ፡- ሰዓት አሳልፎ የመጣው ልጅ፣ የመጀመሪያው ክፍለ ጊዜ ትምህርት አመለጠው፡፡

በቀረበው ዓረፍተ ነገር ውስጥ «ሰዓት አሳልፎ የመጣው ልጅ» ስማዊ ሀረግ ሲሆን፣ የዓረፍተ ነገሩ የባለቤት ክፍል ነው፡፡

« የመጀመሪያው ክፍለ ጊዜ ትምህርት አመለጠው» የሚለው ግሳዊ ሀረግ ሲሆን የዓረፍተ ነገሩ የማሰሪያ አንቀፅ ክፍል ነው፡፡

መልመጃ ሶስት

ሀ. የሚከተሉትን ዓረፍተ ነገሮች በስማዊ ሀረግና በግላዊ ሀረግ ከፍለህ/ከፍለሽ/ አሳይ/አሳዩ፡፡

1. ደንታ ቢስ ተማሪዎች የቤት ስራ መስራት አይወዱም፡፡
2. አትሌት ቀነኒሳ በቀለ በቤጂንግ ኦሎምፒክ ሁለት የአለም ክብረ ወሰኖችን አሻሻለ፡፡
3. የኢትዮጵያ ብሄራዊ የእግር ኳስ ቡድን ቀጣዩን የአፍሪካ ዋንጫ ውድድር መሳተፍ አይችልም፡፡
4. በገጠር የሚኖሩ ወላጆች ለሴት ልጆቻቸው ትምህርት ብዙም አይጨነቁም፡፡
5. ክርክር የንግግር ክሂልን ያዳብራል፡፡

ለ. በሚከተሉት ዓረፍተ ነገሮች ውስጥ ያሉትን ባለቤት፣ ተሳቢና ማሰሪያ አንቀጾች አውጡና በሰንጠረዥ አሳዩ፡፡

1. ግንባ ኛው ድንጋዩን ፈለጠ፡፡
2. ጎርፉ ዛፉን ገነደለው፡፡
3. መቅደስ በሩን ከፈተችው፡፡
4. ሚዜዎቹ እልልታውን አቀለጡት፡፡
5. ድመቷ ዓይጧን ያዘቻት፡፡
6. ተላላኪው የስብሰባውን ቃለ ጉባኤ አደለ፡፡

❖ ተውኔት

➤ የተውኔት ምንነት

ተውኔት እንደሌሎች የስነፅሁፍ ዘርፎች ሁሉ በገሀዱ ዓለም ውስጥ የሚኖሩ የሰው ልጆችን የህይወት ውጣ ውረድ መነሻ በማድረግ በደራሲያን ተፅፎ ለተደራሲያን በመድረክ ላይ የሚቀርብ የህይወት ነፃብራቅ የሆነ የፈጠራ ስራ ነው፡፡ ከሌሎች የስነፅሁፍ ዘርፎች የሚለይበት መሰረታዊ ባህርይ አለው፡፡ ይህም ተውኔት የሚቀርበው መድረክ ላይ መሆኑ ነው፡፡

➤ የተውኔት አላባወያን

ከዚህ በፊት ልቦለድን ስናነሳ አብረን ያነሳናቸው የልቦለድ አላባወያን በተውኔትም ውስጥ እንደሚኖሩ ልብ ልንል ይገባል የተውኔት አላባወያን ገፀባህርት፣ ታሪክ፣ ትልም(ምክንያትና ውጤት)፣ መቼትና ግጭት ናቸው፡፡ እነዚህ የተውኔት አላባወያን በአንድ ተውኔት ውስጥ በተለያዩ መንገድ ሊገለፁ ይችላሉ፡፡

ገፀ ባህርያት፡- በአንድ ተውኔት ውስጥ በጸሀፌ-ተውኔቱ የሚፈጠሩ እና በተፈጠሩበት ተውኔት ውስጥ የሚያከናውኑት የስራ ድርሻ ያላቸው፣ በገሀዱ ዓለም ሰውን መስለውና ሰውን ወክለው እንደ ሰው በመናገርና የተለያዩ ተግባራትን በመፈፀም የሚያገለግሉ ናቸው፡፡ ገፀባህርያት የሚናገሯቸው ሆነ የሚፈፅሟቸው ድርጊቶች ለአንባቢያን ሆነ ለተመልካቾች ሙሉ በሙሉ ግልፅ ናቸው፡፡

መቼት፡- ሌላ የተውኔት አላባ ነው፡፡ በአንድ ተውኔት ውስጥ ድርጊቱ መቼ እንደ ተፈፀመ፣ ጊዜውንና የት እንደተፈፀመ ቦታውን ይገልጻል፡፡

ታሪክ፡- በአንድ ተውኔት ውስጥ በንግግርም ሆነ በገፀባህርያት በድርጊት የሚከናወነው የአንድ ተውኔት ታሪክ ነው፡፡ የተውኔት ታሪክ ሌሎችን አላባወያን ይይዛል ማለት ነው፡፡ ገፀባህርያት፣ መቼት፣ ትልም እና ግጭት የሚፈጠሩት በአንድ ተውኔት ታሪክ ውስጥ ነው፡፡

ትልም፡- ሌላው የተውኔት አላባ ነው። ገፀባህርያት የሚፈፀሟቸው ድርጊቶች ምክንያትና ውጤትን ተከትለው የሚካሄዱ እንደመሆናቸው፣ ትልም በተውኔቱ ውስጥ የሚካሄዱትን ነገሮች ምክንያትና ውጤት ያሳያል።

ግጭት፡- በአንድ ተውኔት ውስጥ የሚገኘው ሌላው አላባ ግጭት ነው። በአንድ ተውኔት ውስጥ ገፀባህርያት በሚያራምዱት ተግባር ወይም በሚያከናውኑት ታሪክ እርስበርሳቸው ወይም ይህን ላድርግ ወይስ አላድርግ በሚል በግል ከራሳቸው ጋር ይጋጫሉ። ማንኛውም የተውኔት ታሪክ ያለግጭት ሊፈጠር አይችልም። ያለግጭት የሚፈጠር ታሪክ ተራ ታሪክ እንጂ የተውኔት ታሪክ አይሆንም።

❖ ገቢር ፣ ትዕይንትና ቃለ ተውኔት

ማንኛውም የተውኔት ዕሁፍ በገቢርና በትዕይንት ተከፋፍሎ ይቀርባል። ይህም የሚሆንበት ምክንያት ታሪኩን ደረጃ በደረጃ ለተመልካች ለማቅረብ፣ እንዲሁም ተመልካች አንድ ዓይነት አቀራረብን ወይም ወጥ ድርጊትን በማየቱ እንዳይሰላች ለማድረግ ነው።

ገቢር፡- አንድ የተውኔት አብይ ክፍል ከተጠናቀቀ ቦኃላ መጋረጃ በመጋረድና በመግለጥ፣ የመገልገያ ቁሳቁሶችን በመለዋወጥ ወዘተ. ከአንዱ ክፍል ወደሌላው ክፍል መሸጋገሩን የምናሳይበት መንገድ ወይም ስልት ነው። በመሆኑም ገቢር ብዙውን ጊዜ የመጋረጃ መዘንጋት የሚያስፈልገው የተውኔት አንድ አብይ ክፍል ነው።

ትዕይንት፡- እንደ ገቢር መጋረጃ በመጋረድና በመግለጥ የቤት ውስጥ ቁሳቁሶችን በመቀያየር የሚከፋፈል ባይሆንም ቀኑ መምሸት ወይም መንጋት የሚያሳይ ለተወሰነ ቅፅበት መብራትን በማጥፋት የወፎችን ድምፅ በማሰማት ከአንዱ ወደሌላው ትዕይንት መሸጋገሩን ማሳየት ይቻላል።

ቃለ ተውኔት፡- ገፀ ባህሪያት በተውኔት ድርሰት ውስጥ የሚግባቡበት የቋንቋ አጠቃቀም ነው። በገሀዱ ዓለም እያንዳንዱ ሰው የቋንቋ አጠቃቀም ክሂሎትና የድምፅ አወጣጥና ቃና፣ የተለያየ እንደሆነ ሁሉ የተውኔት ገፀባህርያት ቋንቋም የወከሉትን ባህሪ መምሰል የግድ ነው።

የተውኔት ባለሞያዎች

ተውኔት በደራሲው ተፅፎ ለመድረክ እስኪበቃ ድረስ የተለያዩ ባለሞያዎች ይሳተፉበታል እነሱም፡-

ፀሀፌ ተውኔት፡- የተውኔቱን ረቂቅ ዕሁፍ የሚፅፍ ባለሞያ ሲሆን የተውኔቱ ደራሲ ነው።

መራሔ ተውኔት፡- ረቂቅ ዕሁፉን ወደ ኪናዊ ተግባር የሚለውጥ (ለመድረክ የሚያበቃ) ባለሞያ ነው። ይህ ባለሞያ ከተዋንያን መረጣ፣ አልባሳትና የመቼት ዝግጅትን ጨምሮ አስፈላጊ ነገሮችን የሚያሟላ ባለሞያ ነው። ባጠቃላይ መራሔ ተውኔት ተውኔቱን ነፍስ የሚዘራበት ባለሞያ ነው።

ተዋንያን፡- የተውኔቱን ገፀባህርያት ወክለው በመድረክ የሚያቀርቡ የኪነ ጥበብ ባለሙያዎች ናቸው።

የተውኔት ዓይነቶች

የተውኔት ዓይነቶች ሁለት ሲሆኑ እነሱም ትራጂካልና ኮሜዲ ናቸው።

ትራጂካል፡- በዚህ ተውኔት ውስጥ የምናገኛቸው ገፀህርያት ከማይወጡት አዘቅት ውስጥ ሲገቡ፣ ሲወድቁና ሲነሱ፣ ህይወታቸውን በመከራና በሰቆቃ ሲመሩ እንመለከታቸዋለን። ይህ በመሆኑ ልንዝናና፣ ልንስቅ ገብተን አልቅሰንና አዝነን እንወጣለን። እንግዲህ ትራጂካል የምንለው መረር ያሉ ርዕሰ ጉዳዮች የሚነሱበት፣ የቋንቋ አጠቃቀሙ ከበድ ያለ፣ ተመልካችን በሀዘን ድብ ውስጥ በመክተት የህይወትን አስከፊ ገፅታ የሚያሳይ ነው።

ኮሜዲ፡- ተመልካችን ፈገግ እያለኝ፣ እያሳቀ፣ እያዛናና ቁምነገር የሚያስጨብጥ የተውኔት ዓይነት ነው። ገፀህርያቱ የሚያነሱት ርዕሰ ጉዳይ እንደትራጂካል የመረረ አይደለም። ከዚህ ይልቅ ደራሲው እኛ እንደተራ የምንመለከተውን ፣ እንደዘበት የምናየውን ለዛና ውበትን አላብሶ ያቀርበዋል። የቋንቋ አጠቃቀሙም እንደ ትራጂካል የታመቀና የከረረ አይደለም።

መልመጃ አራት

መመሪያ ፡- በ «ሀ» ረድፍ ለተዘረዘሩት ተውኔታዊ ቃላት (ሀረጎች) ከ «ለ» ስር ከተዘረዘሩት ገላጮች ጋር አዛምድ/ጂ።

«ሀ»

1. ተውኔት
2. ቃለ ተውኔት
3. ገቢር
4. ተዋንያን
5. ፀሐፊ ተውኔት
6. መራሔ ተውኔት
7. ትዕይንት
8. ትራጂካል
9. ኮሜዲ
10. ግጭት፣ ትልም፣ መቼት

«ለ»

- ሀ. ድባቡ ብሩህና አስደሳች የሆነ የተውኔት ዓይነት ነው።
- ለ. የተውኔት አላባዊያን
- ሐ. የተውኔት አዘጋጅ ነው።
- መ. የተውኔት ንዑስ ክፍል ነው።
- ሠ. በመድረክ ላይ የሚቀርብ የኪነ ጥበብ ስራ ነው።
- ረ. ፍፃሜው አሳዛኝ የሆነ የተውኔት ዓይነት
- ሰ. የተውኔት ቋንቋ ነው።
- ሸ. ገፀህርያትን የሚወክሉ የጥበብ ሰዎች
- ቀ. የተውኔት ደራሲ ነው።
- በ. የተውኔት አብይ ክፍል ነው።

❖ ደብዳቤ

ደብዳቤ እንደይዘቱና ዓላማው ዓይነቱ በርካታ ቢሆንም በሁለት ዋና ዋና ክፍሎች ሊጠቃለል ይችላል። ይኸውም ፡-

1. የመስሪያ ቤት ደብዳቤ
2. የወዳጅ ዘመድ (የግል ደብዳቤ) ናቸው።
- የመስሪያ ቤት ደብዳቤ የምንለው በስራ ዓለም ውስጥ ስራ ነክ ጉዳዮችን ለመፈፀምና ለማስፈፀም ጉዳዩ ከሚመለከታቸው ግለሰቦችና፣ መስሪያ ቤቶች በተጨማሪ ድርጅቶች እርስ

ሁለተኛ ሴሚናር የዘመናዊ ክፍል ማስታወሻ፣ መልመጃና ጥያቄዎች

በርስ የሚለዋወጡትን ደብዳቤ ነው። በዚህ የደብዳቤ ዓይነት መስሪያ ቤት ለመስሪያ ቤት፣ መስሪያ ቤት ለግለሰብ፣ እንዲሁም ግለሰብ ለመስሪያ ቤት ሊፀፍ ይችላል።

- የወዳጅ ዘመድ ደብዳቤ የምንለው ፍቅረኛዎች ፣ ቤተሰቦች፣ ወዳጅ ዘመዶች እርስ በርስ የሚፃፉትን ደብዳቤ ነው።

የመስሪያ ቤት ደብዳቤና የግለሰብ (የወዳጅ ዘመድ) ደብዳቤ አንድነትና ልዩነት

የመስሪያ ቤት ደብዳቤ	የግለሰብ (የወዳጅ ዘመድ) ደብዳቤ
<ul style="list-style-type: none"> • በመደበኛ የቋንቋ አጠቃቀም መፃፍ አለበት። • በፊደላት፣ በቃላትና ሐረጎች ግድፈት ምክንያት ችግር ወይም አለመግባባት ስለሚከሰት ከፍተኛ ጥንቃቄን ይሻል። • ቁጥር፣ ቀን፣ ማህተም፣ የባለስልጣኑ ስም፣ ፊርማ እና የስራ ኃላፊነት መፃፍ አለበት። • ከመደምደሚያው ግርጌ ከሰላምታ ጋር የሚል ሀረግ ይፃፋል። • የላኪ አድራሻ፣ የተቀባይ አድራሻ፣ መግቢያ፣ ሀተታና መደምደሚያ የማይቀሩ ነገሮች ናቸው። • እንደሁኔታው ደብዳቤው በፖስታ ቤት አልያም በሰው ሊላክ ይችላል። 	<ul style="list-style-type: none"> • እንደግለሰቦች ቀረቤታ በኢ-መደበኛ የቋንቋ አጠቃቀም ሊፃፍ ይችላል። • ከአቅም በላይ በሆነ በፊደላትና በቃላት አጠቃቀም ችግር ምክንያት የከፋ ችግር አይከሰትም። • እንደአስፈላጊነቱ ቀን እና ፊርማ ሊቀመጥ ይችላል። ነገር ግን ቁጥር ፣ ማህተም የስራ ኃላፊነት መፃፍ አያስፈልግም። • አፍቃሪ፣ ወንድም፣ አባት፣... የሚል ቃል ይፃፋል እንጂ፣ «ከሰላምታ ጋር» ተብሎ አይፃፍም። • የላኪ አድራሻ፣ የተቀባይ አድራሻ፣ መግቢያ፣ ሀተታና፣ መደምደሚያ መፃፍ አለበት። • በግለሰብ እጅ ወይም በፖስታ ቤት ሊላክ ይችላል።

❖ የቃላት መጥበቅና መላላት

በአማርኛ ቋንቋ አንዳንድ ቃላት ጠብቀውና ላልተው ሲነበቡ የተለያዩ ፍች ይሰጣሉ። እንደነዚህ ዓይነት ቃላት በተናጠል ሲታዩ፣ የትኛውን ፍች እንደያዙ ወይም ጠብቀው ይሁን ላልተው እንደሚነበቡ ለመለየት ያስቸግራል። በዚህም ውስጥ ሲገኙ ግን ይህንን ለመለየት ይቻላል። በአማርኛ ጠባቂ ድምፆች በአብዛኛው የሚገኙት በቃሉ መካከል ሲሆን አልፎ አልፎ በቃሉ መጨረሻ ላይም ይገኛሉ። በአማርኛ የቃል መጀመሪያ የሆነ ድምፅ አይጠብቅም ።

በአማርኛ ሲጠብቁና ሲላሉ የትርጉም ለውጥ የሚያስከትሉ ጥቂት ቃላትን እንሆ

ተ.ቁ	ቃል	ሲላላ	ሲጠብቅ
1	በላ	ተናገራ	ተመገበ
2	በራ	ፀጉሩ ገባ ገባ ያለ	ብረሃን ሆነ
3	ቀና	ከአንገት ቀና ማለት	የቅናት መንፈስ አደረበት
4	አካፋ	የጭቃ መዛቂያ መሳሪያ	በመጠኑ ዝናብ ጣለ
5	አማት	የባል(የሚስት) እናት	በሀሜት አነሳት

6	መላ	ዘዴ፣ ብለሃት፣ መፍትሄ	ሁሉም
7	ሳለ	ሞረደ፣ ስዕል አዘጋጀ	ሲኖር

መልመጃ አምስት

የሚከተሉትን ቃላት ሲጠብቁና ሲላሉ ያላቸውን የትርጉም ልዩነት በዓረፍተ ነገር አሳዩ።

1. ቀና
2. ያግዛል
3. ጠላት
4. ገና
5. ፍራሽ

❖ ድርሰት

• የድርሰት ምንነት

ድርሰት የሚባለው ምናባዊ የፈጠራ ስራ ብቻ እንዳልሆነ ልብ ልንል ይገባል። በመሆኑም ድርሰት አንድን ነገር ምናባዊ ወይም ነባራዊ በሆነ መንገድ የምንገልፅበት የፁሁፍ ዘርፍ ነው። ምናባዊ ስንል አንድን መልዕክት ኪናዊ በሆነ መልኩ በአንባቢው አእምሮ ውስጥ ምስል ለመክሰት ሲባል የተመረጡ ቃላትን በመጠቀም የምናስተላልፍበት ስልት ሲሆን፤

ነባራዊ ስንል ደግሞ በገሀዱ ዓለም የሚታየውን ነገር እንዳለ ማቅረብ ማለት።

ባጠቃላይ ድርሰት አንድ ፀሀፊ በአንድ ዓላማ ላይ ተመስርቶ የሚያየውን የሚያስበውንና

የሚያውቀውን በፅሁፍ የሚገልፅበት ጥበብ ነው።

አንድ ድርሰት ለመፃፍ ስንነሳ የመጀመሪያ ስራ መሆን ያለበት ርዕስ መምረጥ ነው። ርዕሱን

ሲመረጥም ከግምት ሊያስገባቸው የሚገቡ ጉዳዮች አሉ።

- የድርሰቱ ርዕስ ግልፅነት
- የድርሰቱ ርዕስ ወቅታዊነት
- ለፀሀፊው ችሎታ (እውቀት) መጣኝ መሆኑ
- መረጃ ለማግኘት አመቺ መሆኑ ናቸው።

ሁለተኛው ተግባር የተመረጠውን ርዕስ ማጥበብ ወይም መወሰን ነው። የድርሰት ርዕስ ያልተወሰነና ያልተገደበ ከሆነ የሀሳብ መንዛዛትና መዘበራረቅ ያስከትላል። ስለዚህ ርዕስ መጥበብና መወሰን ይኖርበታል። ቀጣዩ ስራ ከተለያዩ ምንጮች መረጃ መሰብሰብ ነው ይህም ከድምፅና ከፅሁፍ ሰነዶች እንዲሁም ሰውን በማነጋገር ሊሆን ይችላል። የሚገኙ መረጃዎችንም በየጊዜው እየመዘገብን መያዝ ይጠበቅብናል።

መረጃ ከተሰበሰበ በኋላ ቀጣዩ ስራ አስተዋፅኦ መንደፍ ነው። አስተዋፅኦ በሚገባ ተሰራ ማለት የድርሰቱ ከፍተኛ ተግባር ተከናወነ ማለት ነው።

• የአስተዋፅኦ ጥቅሞች

- ✓ ዓላማን ግልፅ ለማድረግና ሀሳብን ከዓላማ ጋር ለማዛመድ ያግዛል።
- ✓ ድርሰቱ ከመፃፉ በፊት የሐሳቡን ቅንጅት ለማየትና ለማስተካከል ይጠቅማል
- ✓ መልዕክትን ለማስተላለፍ ራሱን የቻለ መሳሪያ በመሆን ያገለግላል።

✓ ዕሁፍ በሚፃፍበት ጊዜ ከዋናው ሀሳብ ላለማፈንገጥ ይረዳል

❖ የድርሰት አፃፃፍ

አንድ ድርሰት ለመፃፍ ስንነሳ የመጀመሪያ ስራ መሆን ያለበት ርዕስ መመረጥ ነው። ርዕስ ስንመርጥ ደግሞ በቂ መረጃ ልናገኘበት የምንችል መሆኑን ማረጋገጥ ይኖርብናል። ርዕስ ከመረጥን ቦኃ ቀጣዩ ስራ ከተለያዩ ምንጮች መረጃ መሰብሰብ ነው። ይህም ከድምፅና ከዕሁፍ ሰነዶች እንዲሁም ሰውን በማነጋገር ሊሆን ይችላል። የሚገኙ መረጃዎችንም በየጊዜው እየመዘገብን መያዝ ይጠበቅብናል። መረጃ ከተሰበሰበ ቦኃ ቀጣዩ ስራ አስተዋፅኦ መንደፍ ነው። አስተዋፅኦ በሚገባ ተሰራ ማለት የድርሰቱ ተግባር ተከናወነ ማለት። አስተዋፅኦ ከተዘጋጀ ቦኃ ቀጣዩ በተያዘው ቅደም ተከተል መሰረት ድርሰቱን ወደ መፃፍ መግባት ነው። ድርሰት የተለያዩ ክፍሎች አሉት። እነርሱም መግቢያ፣ ሐተታና መደምደሚያ ናቸው።

- መግቢያ፡- ስለ ድርሰቱ ፍንጭ የሚሰጥና የሚያስተዋውቅ፣ ድርሰቱ ያካተታቸውን ጉዳዮች በአጭሩ የሚገልፅ የድርሰቱ አካል ነው።
- ሐተታ፡- በድርሰቱ ሊገለፅ የታሰበው ሐሳብ የሚገልፅበት ፣ በዝርዝር ሀሳቦች የተገነባ የድርሰቱ ዋና አካል ነው።
- መደምደሚያ፡- የተገኘውን ውጤት የሚያሳይና የሐተታውን ፍሬ ነገር በአጭሩ የሚያቀርብ የድርሰቱ ክፍል ነው።

❖ የድርሰት ዓይነቶች

የድርሰት ዓይነቶች አራት ናቸው። እነሱም

1. ተራኪ ድርሰት
2. ገላጭ ድርሰት
3. ስዕላዊ ድርሰትና
4. አመዛዛኝ ድርሰት ናቸው።

1. ተራኪ ድርሰት

አንድን ነገር በትረካ መልክ እንዲህ ሆነ፤ ከዚያም እንዲህ ተፈጠረ እያለ የሚተርክ የድርሰት ዓይነት ነው። መሰረት የሚያደርገውም ባለፉ ጉዳዮች ላይ ነው። ታሪኩን የሚነግረንም እራሱ የድርጊቱ ተካፋይ ሊሆን ይችላል። አለበለዚያም ድርጊቱን የተመለከተ የደረሰበት በልምድ ያገኘው፣ ከሌላ ሰምቶ የሚያቀርበው ሊሆን ይችላል።

2. ገላጭ (አስረጅ) ድርሰት

የአንድን ነገር ምንነት፣ አገኛኝነት፣ ባህሪያት፣ ዓይነት፣ መጠን፣ ቅርፅ አሰራር፣ ጠቀሜታ ጉዳት ወዘተ. የሚያብራራ የድርሰት ዓይነት ነው። አንድን ተፈጥሯዊ ወይም ሰው ሰራሽ ነገር አስመልክቶ ምንድን ነው ምን ማለት ነው የተሰራው ከምንድን ነው እንዴት ተሰራ እንዴት እንደዚህ ሊሆን ቻለ ምን ጉዳት ወይም ጥቅም አለው ወዘተ. በሚል ለሚቀርቡ ጥያቄዎች አጥጋቢ መልስ ለመስጠት የሚሞክር ድርሰት ነው።

3. ስዕላዊ ድርሰት

ስዕላዊ ድርሰት የአንድን ነገር ምስልና ገፅታ በቃላት አማካይነት ስሎ ለማቅረብ የሚሞክር የድርሰት ዓይነት ነው። በዚህ የድርሰት ዓይነት ደራሲው የሚጠቀምባቸው ቃላት በሰው አእምሮ ውስጥ ምስል መፍጠር የሚችሉ መሆን አለባቸው። ይህ የድርሰት አፃፃፍ የአንድን ነገር ሁኔታ በዓይን እንዳይታይ

በዕጅ እንደዳሰሱት በጆሮ በቅርብ ሆነው እንደሰሙት በጠቅላላው ግዙፍ አድርጎ የሚያቀርብ የድርሰት ዓይነት ነው።

4. አመዛዛኝ ድርሰት

አመዛዛኝ ድርሰት አከራካሪ ስለሆኑ ጉዳዮች የሚፅፍ፣ አንባቢውን /አድማጩን/ የአንድን ጉዳይ እውነትነት ወይም ሐሰትነት ለማሳመን የሚጥር፣ ደራሲው /ፀሀፊው/ ለአንድ ወገን ቆሞ አንድን ጉዳይ በአንድ መልኩ ብቻ በመቃወም ወይም በመደገፍ ሊፅፍ የሚችልበት፣ ወይም ለሁለቱም አከራካሪ ሐሳቦች የቆሞ አንድን ጉዳይ በአንድ መልኩ ብቻ በመቃወም ወይም በመደገፍ ሊፃፍ የሚችልበት፣ ወይም

❖ ሐረግ

➤ የሐረግ ምንነት

✓ ሐረግ ማለት ቃላት በስርዓት ተቀናጅተው የሚፈጥሩት መዋቅር ነው።

✓ ከቃል ሰፋ ያለ መዋቅር ነው።

➤ የሀረግ ዓይነቶች

በአማርኛ ቋንቋ ውስጥ የሀረጎች ዓይነት የሚወሰነው ለሀረጎች መሰረት ሆነው በሚገቡት ቃላት ነው። ከዚህ በላይ እንዳየናቸው የቃላት ክፍሎች ሁሉ ሀረጎችም በአምስት ይከፈላሉ።

እነሱም ፦

1. ስማዊ ሐረግ
2. ግሳዊ ሐረግ
3. ቅፅላዊ ሐረግ
4. ተውሳክ ግሳዊ ሐረግና
5. መስተዋድዳዊ ሐረግ ናቸው።

ስማዊ ሐረግ፦ የሀረጉ መሪ ቃል ስም የሆነ የሐረግ ዓይነት ነው።

የሐረጉ መሪ ቃል በቀኝ በኩል ይገኛል።

ምሳሌ፦ የማር ጠጅ

የዶሮ ወጥ

የሸክላ ሳህን

ጠጅ ፣ ወጥ ፣ ሳህን ፣ የሚሉት የሐረጉ መሪ ቃላት ስሞች በመሆናቸው ሐረጉን ስማዊ ሐረግ እንለዋለን።

ግሳዊ ሐረግ፦ የሐረጉ መሪ ቃል ግስ የሆነ የሐረግ ዓይነት ነው። የሐረጉ መሪ ቃል በቀኝ በኩል ይገኛል።

ምሳሌ፦ ለበዓል በግ ገዛሁ።

ፈተናውን በጥሩ ሁኔታ አለፈ።

ገዛሁ ፣ አለፈ የሚሉት ቃላት ግስ ናቸው። በመሆኑም የሀረጉ መሪ ቃል ግስ በመሆኑ ሀረጉ ግሳዊ ሐረግ ነው።

ቅፅላዊ ሐረግ፦ የሐረጉ መሪ ቃል ቅፅል የሆነ የሐረግ ዓይነት ነው። በቅፅላዊ ሐረግ የሀረጉ መሪ ቃል የሚገኘው በቀኝ በኩል ነው።

ሁለተኛ ሴሚናር የዘመናዊ ክፍል ማስታወሻ፣ መልመጃና ጥያቄዎች

ምሳሌ፡- ሁሉም ሰው እንደ ንብ ታታሪ መሆን አለበት።

ቶላ እንደ ወንድሙ ጎበዝ ተማሪ ነው።

ተውሳክ ግሳዊ ሐረግ፡- የሐረጉ መሪ ቃል ተውሳክ ግስ የሆነ የሐረግ ዓይነት ነው። የሐረጉ መሪ ቃል የሚገኘው በቀኝ በኩል ነው። ምሳሌ፡- ልጁ ክፉኛ ታመመ።

የእረፍት ሰዓት ገና ነው።

መስተዋድዳዊ ሐረግ፡- ይህ ሐረግ ከሌሎቹ የሚለይበት ዋነኛ ባህሪው መሪው ቀኝ ወይም ግራ መሪ ሊሆን ይችላል። በሌላ በኩል እንደ ሌሎች የሀረግ ዓይነት ከመሪው ብቻ ሐረግ ሊመሰረት አይችልም።

ምሳሌ፡- ከወንድሙ ጋር

በፍጥነት

መልመጃ ስድስት

መመሪያ፡- በሚከተሉት ዓረፍተ ነገሮች ውስጥ የተሰመረባቸው ሀረጎች ምን ዓይነት ሐረግ እንደሆነ ግለፁ።

1. ሙሽሮቹ ከመናፈሻ ወጥተው ወደ ቤት አመሩ።
2. የሀብታም ንፋግ ለራሱም አይበጅም።
3. የተሸለመው መምህር የወንድሜ ዓደኛ ነው።
4. አሊ በጣም ፈጣን ልጅ ነው።
5. ለፋሲካ የተገዛው በግ ገመዱን በጥሶ ጠፋ።
6. ኳሲን በመሬት ላይ ማንከባለል አየችልም።
7. ሁኔታው ክፉኛ አሳስቦኝ ነበር።

❖ የስነ ቃል አሰባሰብ

- ስነቃል በንግግር ፣ በተረት ፣ በግጥም፣ ቅርፅ ለአንድ ለተወሰነ አጋጣሚ ሁኔታ የሚነገር ወይም የሚከወን ቃላዊ ፈጠራ ነው።
- ስነ ቃል በተለያዩ ማህበራዊ አጋጣሚዎች በየወቅቱና በየዘመናቱ የሚወሩት ተረቶች፣ በአምልኮ ስነ ስረዓቶች ላይ የሚደረደሩት ውዳሴ፣ አማልክትና ዝማሬዎች፣ በእርሻ፣ በአረም፣ በአጨዳና በውቂያ በሌሎችም መሰል ህይወት ደጋፊ ስራዎች ላይ የሚዘሙና የሚነገሩ ስነ ቃሎች በከብት ስምሪት ጊዜ የሚባሉ እንጉርጉሮዎች፣ በቀብር ስነስርዓትና ሀዘን ላይ የሚደረደሩ የሙሾ ግጥሞች፣ በክብረ በዓላት በሰርግ፣ በልጆች ጨዋታ ላይ የሚዘፈኑ ባህላዊ ዘፈኖች በደቦ፣ በእድር፣ በእቁብና በመሳሰሉት ማህበራዊ አጋጣሚዎች ላይ የሚሰነዘሩ ምሳሌያዊ አነጋገሮች፣ ሰዎች በሚገኙባቸው አጋጣሚዎች የሚነገሩ ግጥሞችና አፈታሪኮች እና ሌሎችም ስነቃሎች ማኅበረሾች ሽለራሻቻ፣ ሽለሳ ልጅ፣ ሽለካካባቢያቸውና ስለአለም ያላቸውን አመለካከቶችና የህይወት ፍልስፍናዎች የሚያንፀባርቁ ናቸው።
- ስነ ቃል በርካታ ይዘቶች አሉት። እነዚህን ይዘቶች በዓይነት በዓይነት መሰብሰብ ይቻላል። ስነ ቃል ከተለያዩ የመረጃ ምንጮች ይሰበሰባል። ለምሳሌ ከጋዜጣ፣ ከሬዲዮ፣ ከመፅሀፍት፣ ከማህበረሰቡ ... ወዘተ ሊሰበሰብ ይችላል።

❖ ንግግር

➤ የንግግር ምንነትና አቀራረብ መመሪያ

ንግግር የሰው ልጅ ቃላትን አቀናብሮ፣ ሀረጎችን አቀናጅቶና አረፍተ ነገርን አዋቅሮ መልዕክት የሚያስተላልፍበት። በመሆኑም ሰዎች ጥልቅ ስሜታቸውን፣ ብሶታቸውን፣ ደስታቸውን፣ ምኞት ተስፋቸውን፣ መውደድ ጥላቻቸውን፣ ወዘተ በንግግር ያስተላልፋሉ።

«ካያያዝ ይቀደዳል፤ ካነጋገር ይፈረዳል።» እንደሚባለው አንዳንድ ሰዎች አንደበተርቱዕ በመሆናቸው ብቻ ውሸትና እውነት አስመስለው የማቅረብ ችሎታ ሲኖራቸው፣ አንዳንድ ሰዎች ደግሞ ካነጋገር አለማወቅ እውነትን ሀሰት ያስመስሉታል።

ንግግር በሁለት መልኩ ሊቀርብ ይችላል። ይኸውም ዱብዳ(ድንገተኛ) የሆነ ንግግር እና በዝግጅት ላይ ተመስርቶ የሚደረግ ንግግር ነው።

የዱብዳ ንግግር የምንለው፣ አንድ ሰው ምንም ዓይነት ዝግጅት ሳያደርግ በድንገት የሚያደርገውን ንግግር ነው።

በዝግጅት ላይ የተመሰረተ ንግግር የምንለው ግለሰቡ በርዕሰ ጉዳዩ ዙሪያ ተዘጋጅቶ በቃል ወይም በፅሁፍ የሚያቀርበው ንግግር ነው።

በመድረክ ላይ የሚቀርብ ንግግር /የመድረክ ንግግር/ ሊባል ይችላል። በሚከተሉት መመሪያዎች መሰረት ይዘጋጃል፤ ለመድረክም ይቀርባል።

ሀ. የንግግር አዘጋጃጀት

- የንግግር ርዕስ መምረጥ፤
- የንግግር ርዕስ መወሰን ወይም ማጥበብ፤
- የንግግር ዓላማ በግልፅ መረዳት፤
- የአድማጮችን ማንነት መለየት፤
- ንግግር በሚደረግበት ርዕስ ላይ ሰፊ ያለ መረጃ ማሰባሰብ፤
- በመድረክ ላይ የሚቀርበውን ንግግር እንዴት እንደሚቀርብ መለማመድ፤

ለ. የንግግር አቀራረብ

- አድማጮችን በሚያረካ መንገድ ንግግር ማድረግ፤
- ንግግር በማቅረብ ሂደት ውስጥ የአድማጭን ሁኔታ በዓይን መቃኘት፤
- የአድማጭን ጆሮ የሚማርኩ ምሳሌያዊ አነጋገሮች፣ ፈሊጣዊ አነጋገሮች ... ጣል ጣል ማድረግ፤
- ጉራማይሌ ቋንቋ አለመጠቀም፤
- ሀሳብን አለመደጋገም፤
- በልበ መላኩን ማቅረብ፤

❖ ክርክር

ክርክር ማለት በሁለት ሰዎች ወይም በሁለት ቡድኖች መካከል የሚካሄድ ሙግት ነው። በክርክር አንድ ቡድን የራሱን አቋም በመደገፍና የሌላውን በመቃወም ይከራከራል። ሁለቱ ቡድኖች የመከራከሪያ ርዕስ በመምረጥ እና ዳኛ በማቆም የሚደረግ ስነ-ስርዓቱን የጠበቀ ሙግት ነው። ክርክር የንግግር ችሎታን ለማዳበር ከፍተኛ ሚና አለው።

የክርክር አዘጋጃጀትና አቀራረብ መመሪያ

ሀ. የክርክር አዘጋጃጀት መመሪያ

- ❖ ርዕሱን በተመለከተ ከባለሙያ፣ ከፅሁፎች ወዘተ ሀሳብ መሰብሰብ፤

ሁለተኛ ሴሚናር የዘጠነኛ ክፍል ማስታወሻ፣ መልመጃና ጥያቄዎች

- ❖ ከተሰበሰቡት መረጃዎች ጠቃሚዎቹን ለይቶና በቅደም ተከተል አስተካክሎ በአነስተኛ ወረቀት መያዝ፤
- ❖ ክርክር ከመደረጉ በፊት ልምምድ ማድረግ፤
- ❖ ክርክሩ በፊት አለባበስና መሰል ነገሮችን ማስተካከል፤

ለ. የክርክር አቀራረብ መመሪያ

- ❖ በክርክሩ አቀራረብ መግቢያ ላይ ሰላምታ በመስጠት ርዕስን ለአድማጮች ማስተዋወቅ፤
- ❖ የክርክሩን ፍሬ ሀሳቦች በቅደም ተከተል ማቅረብ
- ❖ ክርክሩን ረጋ ባለና በልበ ሙሉነት ማቅረብ፤
- ❖ ተገቢ ያልሆነ እንቅስቃሴ አለማድረግ፤
- ❖ ተቃዋሚ የሚሰነዝረውን ሀሳብ በማስታወሻ በመያዝ ተገቢ ምላሽ መስጠት፤
- ❖ ማስታወሻ የተያዘበትን ወረቀት ይፋ ሳያደርጉ መጠቀም፤
- ❖ ንግግርን ከአድማጮች ችሎታ ጋር የተጣጣመ ማድረግ፤
- ❖ ለክርክሩ የተሰጠውን የጊዜ ገደብ ማክበር፤
- ❖ የክርክሩ ሀሳብ ከርዕሱ እንዳይወጣ ጥንቃቄ ማድረግ፤
- ❖ ለተከራካሪ፣ ለአድማጭና ለዳኛ ተገቢውን አክብሮት መስጠት፤
- ❖ ክርክሩ ሲያበቃ ታዳሚዎችን አመስግኖ መሰናበት፤
- ❖ ዳኝነቱን በፀጋ መቀበል

❖ ቅኔ

ቅኔ ሊተላለፍ የተፈለገን ዋና መልዕክት በሌላ ሃሳብ ተሸፍኖ የማቅረብ ስልት ነው። በውስጡ ሰምና ወርቅ በመባል የሚታወቁ መልእክቶችን ይይዛሉ።

ሰም በግልፅ የሚታየው ሀሳብ ሲሆን ወርቅ የሚባለው ደግሞ ብዙ በማሳሰልና በመመራመር የሚገኘው መልዕክት ነው። ሰምና ወርቁን በጥምር የየዘው ቃል ወይም ሀረግ ህብረቃል ይባላል።

የቅኔን ሰምና ወርቅ ለመለየት የሚያገለግሉ ብዙ ዘዴዎች አሉ። ከእነሱም ውስጥ በዋናነት የሚጠቀሱት የሚከተሉት ናቸው።

ሀ. ቃልን ከቃል በማቀላቀል በህብረ ቃሉ ውስጥ ተከታትለው የሚገቡ ቃላትን በማገናኘት ሌላ ቃል ወይም ሀረግ መፍጠር፤

ምሳሌ፡ 1 እኛ አገር ተቀምጦ በክርስቲያን ስም

አሳ ማን ይበላል በሁዳዴ ያም

ህብረቃል፡- አሳ ማን

ሰም፡- በሁዳዴ ያም አሳ አይበላል።

ወርቅ፡- በሁዳዴ ያም አሳማ ይበላል

ለ. በቃል ውስጥ የሚገኙ ሆኔያትን በመከፈፈል ፣ በህብረቃልነት የተያዘውን ቃል በመሰንጠቅ ሁለት አዲስ ትርጉም ያላቸው ቃላትን መፍጠር፤

ምሳሌ 2. የለመንኩሽ ብዕር ስለጠፋብሽ

እስይ ደስ ብሎኛል ባልተገኘልሽ

ህብረ ቃል፡- ባለተገኘልሽ

ሰም፡- ጠፍቶ በቀረ

ወርቅ፡- የትዳር ጓደኛ ተገኘልሽ

ሐ. ከቃላት መካከል የተወሰኑ ሆሄያት ከፊት ካለው ወስዶ በተከታይ ወዳለው ወይም ከተከታዩ ወስዶ ፊት ወዳለው በመደረብ አዲስ ቃል እንዲሆን በማድረግ፣

ምሳሌ፡ 3. አዳራሹ ሰፊ በሩ አልጠበባችሁ

በተራ በተራ ምነው መግባታችሁ

ህብረ ቃል ፡- በተራ በተራ

ሰም፡- ተራን ጠብቆ መግባት ለምን አስፈለገ

ወርቅ፡- ረሀብተኛ በሆኑ ሰዎች ተራ ለምን ገባችሁ፡፡

መ. ህብረ ቃሉን አጥብቆና አላልቶ በማለት (በማንበብ)፣

ምሳሌ፡4. ማድጋውን ሁሉ ታስቆጥራላችሁ

አለቃችሁ እንጂ ማን ወሰደባችሁ

ህብረ ቃል፡- አለቃችሁ

ሰም፡- እቃችሁ አለ፡፡ አልተሰረቀም

ወርቅ፡- ተጨርሳችኋል ፣ አልቃችኋል

ሀላፊያችሁ ነው የወሰደባችሁ

ሠ. ከአንድ በላይ ፍች ያላቸውን ቃላት ሁለት ትርጉማቸውን በማጤን፣

ምሳሌ፣ 5. ላረቁውም ኮራሽ፣ ለውስኪውም ኮራሽ፣ አንቺ ግድ የለሽም

የወደድሽው ጠላ አልተገኘልሽም

ህብረ ቃል፡- ጠላ

ሰም፡- የሚጠጣ ጠላ ብትፈልጊም አልተገኘም

ወርቅ፡- አንቺ የወደድሽው ሰው ስለጠላሽ(ሽላዳዳስ) አልተገኘም

ረ. የቃላት እማራያዊና ፉካራያዊ ፍችን በማጤን

ምሳሌ፡ 6. ብሄድ በወለጋ ብሄድ በጎጃም

እንዳንቺ ዓይነት በቅሎ አይቺ አላውቅም

ህብረቃል፡- በቅሎ

ሰም፡- እንዳንቺ አይነት ቆንጆ አላየሁም

ወርቅ፡- እንዳንቺ ዓይነት የማትወልጅ(መካን) አላየሁም

ሁለተኛ ሴሚናር የዘጠነኛ ክፍል ማስታወሻ፣ መልመጃና ጥያቄዎች

መመሪያ፡ ከዚህ ቀጥሎ በዚህ ጥራዝ ውስጥ ከተጠቀሱት ይዘቶች የተለያዩ ጥያቄዎች ቀርቦበል ጥያቄዎቹን በጥሞና በማንበብ ለእያንዳንዱ ጥያቄ ከተሰጡት አማራጭ መልሶች መካከል ትክክል የሆነውን መልስ ምረጥ/ምረጭ።

1. ከሚከተሉት ውስጥ አንዱ፣ አንድ መስሪያ ቤት የተለያዩ ጉዳዮች እንዲፈፀምለት ወደ ሌላ መስሪያ ቤት የሚፀፈው ነው።
 ሀ. የግል ማስታወሻ ለ. የውስጥ ማስታወሻ ሐ. የሰላምታ ደብዳቤ መ. የስራ ደብዳቤ
2. ተሰብሳቢዎቹ ለሻይ እረፍት በወጡበት ሰዓት፣ አንድ ጋዜጠኛ ከተሰብሳቢዎቹ አንዱን ጠርቶ የስብሰባውን ሁኔታ አስተያየት ቢጠይቀው፣ ተሰብሳቢው ለጋዜጠኛው ምላሽ ለመስጠት የሚያደርገው ንግግር ምን ዓይነት ንግግር ነው?
 ሀ. የተደነባበር ንግግር ለ. የዱብዳ ንግግር ሐ. ኢመደበኛ ንግግር መ. የዝግጅት ንግግር
3. በዚህ ሁኔታ ዝግጅት ካጠናቀቁ ቦጎላ ወደ ዋና ዋናዎቹ የክርክር ተግባራት ይገባሉ። በሚለው ዓረፍተ ነገር ውስጥ የተሰመረበት ቃል የተፈለገውን መልዕክት እንዲያስተላልፍ መነበብ ያለበት -----
 ሀ. ጠብቆ ለ. ላልቶ ሐ. አንድ ላይ መ. መልስ አልተሰጠም
4. ለዚህ አካሄዳቸው ማስታወሻ የያዙባት ትንሽ ወረቀት፣ ትልቅ ድርሻ አላት። በሚለው ዓረፍተ ነገር ውስጥ የተሰመረበት ቃል የተፈለገውን መልዕክት እንዲያስተላልፍ መነበብ ያለበት -----
 ሀ. ላልቶ ለ. ጠብቆ ሐ. አንድ ባንድ መ. መልስ አልተሰጠም
5. ከሚከተሉት ሀረጎች ባለቤት ሆኖ ሊያገለግል የሚችለው የትኛው ነው?
 ሀ. ቶሎ ማጣ። ለ. አንደኛ የወጣው ልጅ ሐ. ወደ ገበያ መ. በጣም ጎበዝ
6. በመድረክ ላይ የሚቀርብ ንግግርን በተመለከተ ትክክል ያልሆነው የትኛው ነው?
 ሀ. የንግግርን ዓላማ በደንብ መረዳት። ሐ. ሀሳብን ግልፅ ለማድረግ መደጋገም
 ለ. ጉራማይሌ ቋንቋ አለመጠቀም፣ መ. የአድማጭን ማንነት መለየት
7. ከሚከተሉት ምርጥ ንግግርን በተመለከተ ትክክል የሆነው የቱ ነው?
 ሀ. ከፍተኛ ጥበብ ነው ሐ. ቋንቋና አቀራረብ ይሻል
 ለ. የይዘትና የቅርጽ ድምር ነው መ. ሁሉም መልስ ናቸው
8. ስነ ቃልን ለመሰብሰብ በመረጃ ምንጭነት የማያገለግለው የትኛው ነው?
 ሀ. መፅሄቶች ለ. ጋዜጦች መ. ማህበረሰቡ መ. መልስ አልተሰጠም
9. ----- በገሀዱ ዓለም ውስጥ የሚኖሩ የሰው ልጆችን የህይወት ውጣ ውረድ መነሻ በማድረግ በተደራሲያን ተፅፎ ለተደራሲያን በመድረክ ላይ የሚቀርብ የፈጠራ ፅሁፍ ነው
 ሀ. ስነ ፅሁፍ ለ. ተውኔት ሐ. ልቦለድ መ. ግጥም
10. ከሚከተሉት በንግግር ጊዜ የማይመከረው የቱ ነው?
 ሀ. አድማጭን ማክበር ሐ. ሀሳብን ግልፅ ለማድረግ መደጋገም
 ለ. በልበ ሙሉነት ማቅረብ መ. አድማጭን በዓይን መቃኘት
11. ተጋባዢ ተናጋሪ፣ መፅሀፍት የማንበብ ልምድን በሚመለከት ገለፃ አደረጉ፤ ----- ስላነበቧቸው መፃህፍት አንዳንድ ነገር ተናገሩ። ክፍት ቦታውን ሊያሟላ የሚችለው አያያዥ
 ሀ. ስለዚህ ለ. በመቀጠልም ሐ. ነገር ግን መ. ስለሆነም

12. ካብረቅራቂው መጋረጃ በስተጀርባ መኝታ ቤቱ ይገኛል።
 የዚህ ዓረፍተ ነገር ባለቤት የትኛው ነው
 ሀ. በስተጀርባ መኝታ ቤቱ ሐ. ካብረቅራቂው መጋረጃ በስተጀርባ
 ለ. መኝታ ቤቱ መ. ካብረቅራቂው መጋረጃ
13. የእውነትን ምንነት ማወቅ አስቸጋሪ ነው። የዚህ ዓረፍተ ነገር ባለቤት የትኛው ነው
 ሀ. ምንነት ለ. የእውነትን ምንነት ማወቅ ሐ. የእውነትን ምንነት መ. ማወቅ
14. የተውኔት ገፀባህርያትን ባህርይ ተላብሰው በመድረክ ላይ የሚተውኑ ሰዎች ምን ተብለው ይጠራሉ?
 ሀ. ተዋንያን ለ. ገፀባህርይ ሐ. ፀሀፌተውኔት መ. አነብናቢ
15. አንድን ነገር ምናባዊ ወይም ነባራዊ በሆነ መንገድ የምንገልፅበት የፅሁፍ ዘርፍ ----- ይባላል።
 ሀ. ድርሰት ለ. ስነ ቃል ሐ. ስዕል መ. ልቦለድ
16. ትልቅ ሀሳብ የሚለየው በሀሳብነቱ ----- በአገላለፁ እንዳልሆነ መገንዘብ ያስፈልጋል። በባዶ ቦታው ላይ መግባት ያለበት አያያዥ ቃል የቱ ነው?
 ሀ. ይሁን እንጂ ለ. እንጂ ሐ. ነገርግን መ. ስለዚህ
17. ድርሰት ሲፃፍ አስተዋፅኦ መንደፍ ለምን ይጠቅማል?
 ሀ. የፅሁፍን ሀሳብ አሳጥሮ ለማቅረብ ሐ. መረጃን በየፈርጁ ለማቅረብ
 ለ. በጥቂት ቃላት ብዙ ሀሳብ ለመግለፅ መ. ስለርዕሱ ትንታኔ ሰጥቶ ለመፃፍ
18. ከሚከተሉት ርዕሰ ጉዳዮች መካከል አመዛዛኝ ድርሰትን ለመፃፍ አመቺ የሆነው የትኛው ነው?
 ሀ. የወጣቶች ንቁ ተሳትፎ ለሀገር ልማት እንደሚጠቅም ተገለፀ።
 ለ. ቴክኖሎጂን በመቀበል ረገድ ከወንዶች ይልቅ ሴቶች ፈጣን ናቸው።
 ሐ. የዘንድሮው የዘመን መለወጫ በዓል በድምቀት ተከበረ።
 መ. ትምህርት ለሀገር ብልፅግና አስተዋፅኦ እንዳለው ምሁራን ይገልጻሉ።
19. በአሁኑ ወቅት በሀገራችን የተከሰተውን የኮረና ባይረስ ወረርሽኝ ለመግታት በጤና ባለሙያ፣ በመንግስት ሀላፊዎችና በሀይማኖት አባቶች የሚደረገውን እሩጫ፣ ላይ ታች ማለት ወዘተ. በተመለከተ በአንባቢ አእምሮ ውስጥ አይረሴ አድርጎ ለማስቃኘት በየትኛው የድርሰት ዓይነት መፃፍ የተሻለ ነው?
 ሀ. በአመዛዛኝ ሐ. በተራኪ ለ. በገላጭ መ. በስዕላዊ
20. ግጥም ከዝርዝር ፅሁፍ በምን ይለያል?
 ሀ. በዘይቤ በመጠቀሙ ሐ. በዓረፍተ ነገር በመፃፉ
 ለ. በሙዚቃዊ ቃናው መ. ነገሮችን ዘርዘር አድርጎ በመግለፁ
21. ምስል ከሳች ቃላትን በሰፊው የምንጠቀመው በየትኛው የድርሰት ዓይነት ነው?
 ሀ. በተራኪ ለ. በስዕላዊ ሐ. በአመዛዛኝ መ. በገላጭ
22. አንድን ጉዳይ በበቂ ማስረጃዎችና መረጃዎች የሚያብራራ የድርሰት ዓይነት ----- ነው።
 ሀ. ገላጭ ለ. ተራኪ ሐ. አመዛዛኝ መ. ስዕላዊ

23. ከዚህ በታች የቀረበው አንቀፅ ለየትኛው የድርሰት ዓይነት ምሳሌ ሊሆን ይችላል?

«ሰፈሩ ታምሷል። ድብልቅልቅ ያለ ጩኸት ይሰማል። የግቢው በር በኃይል ተንኳኳ። እህቴ እመር ብላ ወደ ውጭ ወጣች። ጥይት ተተኮሰ። በርሬ ወጣሁ። ግራ እጇ ክፉኛ ተጎድቷል። ፊቷ በደም ተጨማልቋል። አንገቷ ላይ ተጠመጠምኩ። መብራቱ በድንገት እልም አለ። ድቅድቅ ጨለማ ዋጠን።»

ሀ. ለተራኪ ለ. ለገላጭ ሐ. ለስዕላዊ መ. ለአመዛዛኝ

24. አንድ ፀሀፊ የአንድን ጉዳይ እውነትነት ወይም ሀሰትነት በማስረጃ እያስደገፈ ለማሳመን የሚጥርበት የድርሰት ዓይነት ምን በመባል ይታወቃል?

ሀ. ተራኪ ድርሰት ለ. አስረጅ ድርሰት ሐ. ስዕላዊ ድርሰት መ. አመዛዛኝ ድርሰት

25. አንድን ዕሁፍ ስንፅፍ አስቀድመን አስተዋጽኦ (ቢጋር) ማዘጋጀት ያለብን ለምንድን ነው?

ሀ. ቃላትን ባግባቡ ለመምረጥ
 ለ. የጽሁፋችንን መልዕክት ለአንባቢው ግልፅ ለማድረግ
 ሐ. የጽሁፍ ማስፋፊያ ዘዴዎችን ለመወሰን
 መ. ከምንፅፈው ጽሁፍ ዋና ሀሳብ ለለማፈንገጥ

26. ቀኑን ሙሉ እንባ ሲወርድበት የዋለው ፊቱ ያልታጠበ ቡህቃ መስሏል።

ይህን ዓረፍተ ነገር ለየትኛው የድርሰት ዕይነት መነሻ ማድረግ ይቻላል?

ሀ. ለስዕላዊ ለ. ለተራኪ ሐ. ለአስረጅ መ. ለአመዛዛኝ

27. ከሚከተሉት ዓረፍተነገሮች መካከል የአመዛዛኝ ድርሰት መነሻ ሊሆን የሚችለው የትኛው ነው?

ሀ. ውርጃ ማካሄድ በህግ መፈቀድ አለበት የሚሉ እንዳሉ ሁሉ ሊከለከል ይገባል የሚሉም አሉ።
 ለ. ኢንጂነሩ የህዳሴን ግድብ የግንባታ ሂደት የተመለከተ ማብራሪያ ለጋዜጠኞች ሰጡ።
 ሐ. ስምንተኛው አገር አቀፍ የሰንደቅ ዓላማ ቀን በአዲስ አበባ ስታዲየም በደማቅ ሂኔታ ተከብሮ መዋሉ ተገለፀ።

መ. አካባቢውን አስተውሎ ለተመለከተው ጥሩ ሰዓሊ ተጠንቅቆ የሰራው ስዕል እንጂ በተፈጥሮ የተገኘ አይመስልም።

28. አንድ ግለሰብ ለመስሪያ ቤቱ ማመልከቻ ቢፅፍ ከሚከተሉት የማያስፈልገው የትኛው ነው?

ሀ. የማመልከቻው ምክንያት ሐ. ማመልከቻው የሚፃፍለት ድርጅት ስም
 ለ. የማመልከቻው ዝርዝር ጉዳይ መ. የማመልከቻው የፕሮቶኮል ቁጥር

29. ከሚከተሉት አንዱ በስራ ደብዳቤ መጀመሪያ ላይ ቀድሞ ይፃፋል

ሀ. ደብዳቤው ወጭ የተደረገበት የፋይል ቁጥር ሐ. ደብዳቤውን የሚቀበለው መስሪያ ቤት አድራሻ
 ለ. ደብዳቤውን የላከው መስሪያ ቤት አድራሻ መ. ደብዳቤው የፃፈበት ምክንያት

30. የአንድን ነገር ሁኔታ በዓይን እንዳይት በእጅ እንደዳሰሱት በጆሮ በቅርብ ሆነው እንደሰሙት በጠቅላላው ግዙፍ አድርጎ የሚያቀርብ የድርሰት ዓይነት ----- ይባላል።

ሀ. አመዛዛኝ ለ. ተራኪ ሐ. ገላጭ መ. ስዕላዊ

31. እምቡጥ ፅጌረዳ ከበራፉ ተክሎ

ማነው የማይጠብቅ ሁለት ዓይኑን ጥሎ የሚለው ግጥም የቀረበበት የዘይቤ ዓይነት ምንድን ነው?

ሀ. ሰውኛ ዘይቤ ለ. ተነሣሪ ዘይቤ ሐ. እንቶኔ ዘይቤ መ. ተምሳሌት ዘይቤ

32. ከሚከተሉት ርዕሰ ጉዳዮች መካከል አመዛዛኝ ድርሰት ለመፃፍ አመቺ ያልሆነው የትኛው ነው

ሀ. ለሴት ተማሪዎች የሚደረግ አዎንታዊ አድልዎ ከጥቅሙ ጉዳቱ ያመዝናል።

ለ. ሰው ሰራሽ መዳበሪያዎች ከጥቅማቸው ጉዳታቸው ይብላል።

ሐ. ከባድነት ሀገሮች የሚመጡ ዕርዳታዎች ከጥቅማቸው ጉዳታቸው ይብላል።

መ. የገንዘብ አያያዝን በሚመለከት ጥሩ አመለካከት የሌላቸው መላጆች እንዴት ያሉ ናቸው

33. ለሶስት ቀናት ከገላዎ ያልወለቀ ሮዝ ፒጃማዋን ለብሳ ሶፋ ላይ ጋደም ብላለች። በአጫጭር ጣቶቿ ረጅም ፀጉሯን እየቧጠጠች ማስቲካ ያለእረፍት ታኝካለች። ጎላ ጎላ ያሉ ውብ ዓይኖቿ በናፍቆት ፍዝዝ ብለው ባደውን ያያሉ። የሚለው ቅንጫቤ ሀሳብ ለትኛው የድርሰት ዓይነት ምሳሌ ይሆናል?

ሀ. ተራኪ ለ. ገላጭ ሐ. ስዕላዊ መ. አመዛዛኝ

34. አረጃ ጃጅና ጥሎኝ ሄደ ዓመቱ

ካዲስ ህፃን ዓመት አቆመኝ ከፊቱ በሚለው ግጥም ውስጥ በጥቅም ላይ የዋለው የዘይቤ ዓይነት

ሀ. ሰውኛ ዘይቤ ለ. ተነሣሪ ዘይቤ ሐ. እንቶኔ ዘይቤ መ. ትምሳሌት ዘይቤ

35. ልጁ እንደጅብራ ተገትሯል። በሚለው ዓረፍተ ነገር ውስጥ በንዕስር ለቀረቡት ልጁና ጅብራው የጋራ ባህርይ ምንድን ነው?

ሀ. መገተር ለ. ዙሪያውን መቃኘት ሐ. ረጅም መሆን መ. መኮፈስ

36. የልጁን እስከትነት የተረዳሁት አሁን ነው። በሚለው ዓረፍተ ነገር ውስጥ በጥቅም ላይ የዋለው የዘይቤ ዓይነት ----- ነው

ሀ. ግነት ዘይቤ ለ. ተነሣሪ ዘይቤ ሐ. ተለዋጭ ዘይቤ መ. ሰውኛ ዘይቤ

37. ድመት መንኩሳ አመሏን አትረሳ። የሚለው ምሳሌያዊ አነጋገር በምን ዓይነት ዘይቤ የቀረበ ነው?

ሀ. ግነት ዘይቤ ለ. ተነሣሪ ዘይቤ ሐ. ተለዋጭ ዘይቤ መ. ሰውኛ ዘይቤ

38. የሰው ልጅ አእምሮ ውቂያኖስ ነው። በውስጡ ያለው ሃሳብ ተቀድቶ አያውቅም። የሚለው አገላለፅ በየትኛው የዘይቤ ዓይነት የቀረበ ነው?

ሀ. ምፀት ዘይቤ ለ. ተነሣሪ ዘይቤ ሐ. ተለዋጭ ዘይቤ መ. ግነት ዘይቤ

39. ተምሳሌታዊ ዘይቤ የሚባለው ምንድን ነው?

ሀ. አንድን ሃሳብ በምሳሌ የሚያብራራ፣ የሚገልፅና የሚያስረዳ

ለ. ሰው ላልሆነ አንድ ነገር የሰውን ባህሪ አላብሶ የሚገልፅ

ሐ. አንድን ሃሳብ ተጨባጭ ከሆነ ነገር ጋር እያነሳሰበ የሚያሳይ

መ. አንድን ሀሳብ በሌላ ነገር ወክሎ የሚገልፅ ወይም የሚያቀርብ

40. ከቤታችን በታች ያለችው ልጅ ተርብ ነች። የማንም ቅስቀሳ ሳትጠብቅ የሚሰጣትን ስራ በፕሮግራም ታክናውናለች። ልጅቷ የተገለፀችው በምን ዘይቤ ነው?

ሀ. ግነት ለ. ተለዋጭ ሐ. ተነሣሪ መ. ሰውኛ

41. በተለዋጭ ዘይቤ ታጅቦ ለቀረበ ሃሳብ የትኛው ዓረፍተ ነገር ምሳሌ ይሆናል?

ሀ. ልጅቷ አመልማሎውን በንፁህ ቦታ አስቀምጣለች።

ለ. አመልማል ታታሪና ጎበዝተማሪ ናት።

ሐ. በአመልማሎ ጣቶቿ ስትዳስስ ነፍስ ትዘራለች።

መ. እንደአመልማሎ የለሰለሱት ጣቶቿ ቢነኩ የሚያድፉ ይመስላሉ።

42. በተለዋጭ ዘይቤ ለተመሰረተ ዓረፍተ ነገር የትኛው ምሳሌ ይሆናል?
 ሀ. ግድግዳው በላይሁን እያለ ማንም ደፍሮ እንደማመጣ ይታወቃል።
 ለ. እንደበላይሁን ግድግዳ ለመሆን ሌት ተቀን የአካል ብቃት ይሰራል።
 ሐ. ግድግዳው በጥሩ መሰረት ላይ ባለመቆሙ መዝመም ጀምሯል።
 መ. በአምቦ ድንጋይ የተዋበው የውጭው ግድግዳ ከሩቅ ዓይን ይስባል።
43. ህይወት መቼም ቡፌ ነው ይህ አገላለጽ የተገለፀው በ ----- የዘይቤ ዓይነት ነው
 ሀ. በሰውኛ ዘይቤ ለ. በተነሣሪ ዘይቤ ሐ. በእንቅጥ ዘይቤ መ. ተለዋጭ ዘይቤ
44. «አዳራሹን የሞላው ህዝብ አንዱ በሌላው ላይ እየተደራረበ የሚተራመስ የንብ ሰራዊት ይመስላል።
 ይህ አገላለፅ የትኛውን የዘይቤ ዓይነት ይወክላል?
 ሀ. ተለዋጭ ለ. ተነሣሪ ሐ. ምፀት መ. ግነት
45. ዓለም ቡትቶዋን ከላይዋ አውልቃ፣
 «ጃኖ ልልበስ!» ስትል አስባ አርቃ፤ የሚለው ግጥም የተገለፀው በየትኛው የዘይቤ ዓይነት ነው?
 ሀ. በተለዋጭ ዘይቤ ለ. በተምሳሌት ዘይቤ ሐ. በሰውኛ ዘይቤ መ. በእንቅጥ ዘይቤ
46. አለሙ አኩርፎ ጉንጨን ተራራ አሳክሎታል። ይህ ዓረፍተ ነገር በ ----- ዘይቤ የተገለፀ ነው
 ሀ. ምፀት ለ. ሰውኛ ሐ. ግነት መ. ተለዋጭ
47. ወትሮም ከአንጅቴ አይደል እሱን መጠጋቴ
 አውሬ መሳዩን ሰው የሙጥኝ ማለቴ። በሚለው ግጥም ውስጥ በጥቅም ላይ የዋለው የዘይቤ ዓይነት
 ----- ነው ሀ. ተለዋጭ ለ. ተምሳሌት ሐ. አነሣሪ መ. ሰውኛ
48. የወጥ ቤቱ አስተናጋጅ የወይኑን ጠርሙስ በቀሚስ ሞሽሮ አቀረበው። ይህ አገላለፅ በ ----- ዘይቤ
 የተባፈ ነው? ሀ. ተምሳሌታዊ ለ. ሰውኛ ሐ. አነሣሪ መ. ምፀት
49. ሀገር እናት ነች። እየመገበችና እያስተማረች ታሳድጋለች። የሚለው አገላለፅ ለየትኛው የዘይቤ ዓይነት
 ምሳሌ ይሆናል? ሀ. ግነት ለ. አነሣሪ ሐ. ምፀት መ. ሰውኛ
50. አቶ ከበደ የልጅ ልጃቸውን ሲመክሩ፣ «በርቱና ተማሩ! አለመማር እኔን ብረሃን እንዳላይ
 አድርጎኛል።» ብለው ሳይናገሩ ቀርተው አያውቁም። የአቶ ከበደ ንግግር የቀረበበት ዘይቤ ምን
 ይባላል? ሀ. ተምሳሌት ለ. አያው ሐ. ተለዋጭ መ. ሰውኛ
51. ከዚህ በታች የቀረበው ሀሳብ የተገለፀበት የዘይቤ ዓይነት ምን ይባላል?
 «ልጅቷ ጧቱን ውልቅ ያለች፣ አፍታም ሳትቆይ አመሻሽ ላይ ተመለሰች።»
 ሀ. ተለዋጭ ለ. አነሣሪ ሐ. ምፀት መ. ተምሳሌት
52. ሆዴ ረመጥ ነው። ይህ ዓረፍተ ነገር የተገለፀበት ዘይቤ የትኛው ነው
 ሀ. አያው ለ. ተለዋጭ ሐ. ሰውኛ መ. አነሣሪ
53. የፀጉሯ ዘለላ ከሸረሪት ድር ይቀጥናል። የሚለው ዓረፍተ ነገር የተገለፀበት ዘይቤ የትኛው ነው?
 ሀ. ሰውኛ ለ. አነሣሪ ሐ. ግነት መ. ተምሳሌት
54. አንድ ቀን ብረት ድስት ሽክላድስትን አለው
 እኔን ነው በሁሉም መልክህ የሚመስለው
 ወንድሜ ነህ እኮ ባታውቀው ነው እንጂ
 ከዛሬ ጀምሮ እንሁን ወዳጅ ግጥሙ የቀረበበት ዘይቤ የትኛው ነው?
 ሀ. ሰውኛ ለ. አነሣሪ ሐ. ተምሳሌት መ. ተለዋጭ

55. እንደ ሀምሌ ወራት ፊቷ ጭፍና ለብሶ
እንደ መኸር ድርቆሽ ልብሷ ተልከስክሶ
አየኋት ለየኋት አንዲቱን ቀዘባ
ዘንጠፍ ዘና ብላ እንደ መስክ አበባ በዚህ ግጥም ውስጥ የተጠቀሰው የዘይቤ ዓይነት ምንድን ነው?
ሀ. ተለዋጭ ለ. ግነት ሐ. ሰውኛ መ. አነሳሳሪ
56. ዘመን አህያ ነው፤ የተጫነውን ሁሉ ተሸክሞ ወደፊት ይጓዛል። የሚለው ዓረፍተ ነገር በጥቅም ላይ የዋለው ዘይቤ የትኛው ነው?
ሀ. ግነት ለ. ሰውኛ ሐ. ተነሳሳሪ መ. ተለዋጭ
57. ከሚከተሉት ውስጥ ያለ አነሳሳሪ ዘይቤ የተገነባው ዓረፍተ ነገር የትኛው ነው?
ሀ. ስራ ለሰራው እሾህ ላጣራው። ሐ. ጥብቆ እንደተገዛለት ህፃን ቦረቀ።
ለ. የቆሎ ተማሪው ካፍ የወደቀች ጥሬ ያክላል። መ. ውበቷ እንደአብቅ ቦነነ።
58. «ከንፈሯ ደም እንደ ቋጠረ ስጋ ያላበጠ፤» በሚለው ዘይቤያዊ አገላለፅ ሰበበ ንፅፅሩ ምንድን ነው?
ሀ. ማበጥ ለ. ደም እንደቋጠረ ስጋ ሐ. የተቋጠረ ስጋ መ. ከንፈር
59. አባይ ጉደል ብለው አለኝ በትሳስ
የማን ሆድ ይችላል እስከዚያው ድረስ
በዚህ ግጥም የመጀመሪያው ስንኝ ውስጥ የሚገኘው ዘይቤ ----- ነው
ሀ. አነሳሳሪ ለ. ግነት ሐ. ሰውኛ መ. ምፀት
60. ትንፋሷ ሽቶ ነው ድምጿም የመረዋ
የሞተን ያስነሳል ደማቅ ፈገግታዋ
ይህ ግጥም ያካተታቸው ዘይቤዎች በተከታታይ ማንና ምን ናቸው?
ሀ. ግነትና አነሳሳሪ ለ. ሰውኛና ምፀት ሐ. ምፀትና ተለዋጭ መ. ተለዋጭና ግነት
61. የሰሞኑ ፀሀይ መኪናዬን የጋለ ብረት ምጣድ አደረጋት።
ይህ ዓረፍተ ነገር በምን ዓይነት ዘይቤ የተነገረ ነው?
ሀ. በሰውኛ ለ. በተለዋጭ ሐ. በአነሳሳሪ መ. በተምሳሌት
62. ጥርሶቿ እንደወተት አረፋ የነጡ ናቸው።
ይህ ዓረፍተ ነገር የተገለፀበት ዘይቤ ዓይነት ምንድን ነው?
ሀ. አነሳሳሪ ለ. ሰውኛ ሐ. ምፀት መ. እንቅኔ
63. «በከብት እርባታ የሚተዳደር ገበሬ አርብቶ አደር ተብሎ ይጠራል።»
በሚለው ዓረፍተ ነገር ውስጥ ግሳዊ ሀረጉ ----- ነው።
ሀ. በከብት እርባታ ሐ. የሚተዳደር ገበሬ
ለ. አርብቶ አደር ተብሎ ይጠራል። መ. ገበሬ አርብቶ አደር ተብ
64. በምፀት ዘይቤ የተገለፀው የቱ ነው?
ሀ. በጣም ጥሩ ቀጠሮ አክባሪ ነች፤ ከጠዋቱ ሁለት ሰዓት ለተቀጣጠርነው ቀጠሮ ስድስት ሰዓት ደረሰች።
ለ. ባላጋራውን ፍርድቤት እያመላለሰ እንደሚጫወትበት ከንግግሩ ለመረዳት ጊዜ አልወሰደብኝም።
ሐ. ከውጪ አነስተኛ መጋዘን የሚመስለው ቢሮው ከውስጥ እንደሚገኝ በሚያበራ ምንጣፍ ተንቆጥቁጧል።

ሁለተኛ ሴሚናር የዘጠነኛ ክፍል ማስታወሻ፣ መልመጃና ጥያቄዎች

መ. ከህይወት ገጠመኝ የሚገኝ ልምድ መያዝ እንደ ወርቅ የሚያበሩ ባህርያት ባለቤትመሆን ማለት አይደለምን

65. የወንድሙን ሞት ሲሰማ ፊቱ ላይ ይታይ የነበረው ፈገግታ ነፋስ እንዳገኘው የሻማ መብራት ባንዴ ክስም አለ። ይህ ዓረፍተ ነገር በየትኛው የዘይቤ ዓይነት የተጻፈ ነው

ሀ. በለዋጭ ለ. በሰውኛ ሐ. በተምሳሌት መ. በአነጻጻሪ

66. ከሚከተሉት ዓረፍተ ነገሮች ውስጥ በእንቅስቃሴ ዘይቤ የተገነባው የትኛው ነው

ሀ. ወንድሜ እንደመብረቅ ጮኸብኝ። ሐ. አህያ ይመስል ሽክም ይወዳል።

ለ. ያ መንደር ነው እንዲህ የታደሰው መ. ፍረጂኝ አንቺ ጨረቃ!

67. ከሀረጎቹ መካከል ቅፅላዊ ሀረግ የሆነው የትኛው ነው

ሀ. በጣም ዘገምተኛ ለ. ቀዩ ልጅ ሐ. ጠመዝማዛው መንገድ መ. ብሄራዊ ፈተና

68. «በጣም ግዙፍ ሰውነት ያላቸው ሰዎች ሩጫ ይከብዳቸዋል።» በሚለው ዓረፍተ ነገር ውስጥ የተሰመረበት ----- ነው።

ሀ. የዓረፍተ ነገሩ ባለቤት ሐ. ስማዊ ሀረግ

ለ. ቅፅላዊ ሀረግ መ. መስተዋድዳዊ ሀረግ

69. «ሰውየው ከባሌ እስከ አዲስ አበባ በአግሩ መጣ።» በሚለው ዓረፍተ ነገር ውስጥ የተሰመረበት ምንድን ነው? ሀ. ስማዊ ሀረግ ለ. ቅፅል ሐ. መስተዋድዳዊ ሀረግ መ. ነፃ ምዕላድ

70. «አዲስ የተወለዱ ህፃናት አካላዊ እንቅስቃሴያቸውን መቆጣጠር አይችሉም።» በሚለው ዓረፍተ ነገር ውስጥ ስማዊ ሀረጉ የትኛው ነው?

ሀ. አዲስ የተወለዱ ሐ. አካላዊ እንቅስቃሴያቸውን

ለ. አዲስ የተወለዱ ህፃናት መ. አካላዊ እንቅስቃሴያቸውን መቆጣጠር

71. ከሚከተሉት ስማዊ ሀረጎች መካከል መሪው ስም የተሰራበትን ነገር የሚጠቁመው ----- ነው።

ሀ. የወሎ ጤፍ ለ. የወለጋ ቅቤ ሐ. የጎጃም ማር መ. የስንዴ ዳቦ

72. «ግብርና የትጉህ ሰው ስራ ነው።» በሚለው ዓረፍተ ነገር ውስጥ የተሰመረበት ምሳሌነቱ ለየትኛው ሀረግ ነው? ሀ. ለመስተዋድዳዊ ለ. ለስማዊ ሐ. ለግሳዊ መ. ለቅፅላዊ

73. ከሚከተሉት ቃላት መካከል የትኛው ቃል ቅፅላዊ ሀረግ ሊያስመስርት ይችላል?

ሀ. ስልጣኔ ለ. ሰለጠነ ሐ. ዘመን መ. ዘመናዊ

74. ከሚከተሉት መካከል፤ በመሪነት የተቀመጠው ስም ከምን እንደተሰራ የሚጠቁመውን ስማዊ ሀረግ የያዘው ዓረፍተ ነገር የትኛው ነው?

ሀ. የቅርጫት ኪስ ይወዳል። ሐ. የቆዳው ጃኬት ተላልጧል።

ለ. የቦርሳው ዋጋ አይቀመስም። መ. የአንበሳ ጫማ በውድ ዋጋ ተሸጠ።

75. ከሚከተሉት ውስጥ ለተውሳክ ግሳዊ ሀረግ የትኛው ምሳሌ ይሆናል?

ሀ. ጠንካራው ተማሪ ለ. በጣም ጠንካራ ሐ. ክፉኛ እየሳለ መ. በጣም ክፉኛ

76. «የአረንጓዴ ልማት ዘመቻ ተጠናክሮ መቀጠል ያለበት ፕሮግራም ነው።» በሚለው ዓረፍተ ነገር ውስጥ ስማዊ ሀረጉ የትኛው ነው?

ሀ. የአረንጓዴ ልማት ሐ. የአረንጓዴ ልማት ዘመቻ

ለ. የአረንጓዴ ልማት ዘመቻ ተጠናክሮ መቀጠል መ. የአረንጓዴ ልማት ዘመቻ ተጠናክሮ

77. «ወርቅነሽ በጣም ወፍራም ልጅ አዝላ መጣች፡፡» በሚለው ዓረፍተ ነገር ውስጥ የተሰመረበት የትኛው ሀረግ ያመለክታል?
 ሀ. ቅፅላዊ ሀረግ ለ. ስማዊ ሀረግ ሐ. መስተዋድዳዊ ሀረግ መ. ግላዊ ሐረግ
78. «እናቴ ብዙ ደክማ የሰራችው ቤት በአነስተኛ ዋጋ ተሸጠ፡፡» በሚለው ዓረፍተ ነገር ውስጥ ያለው ግላዊ ሀረግ ----- ነው
 ሀ. በአነስተኛ ዋጋ ተሸጠ ለ. የሰራችው ቤት ሐ. በአነስተኛ ዋጋ መ. እናቴ ብዙ ደክማ
79. «አቶ ከበደ ዘመዶቻቸውን ለመጠየቅ ወደ ሀገር ቤት ሄዱ፡፡» በሚለው ዓረፍተ ነገር ውስጥ የተሰመረበት ምን ዓይነት ሀረግ ነው
 ሀ. ቅፅላዊ ሀረግ ለ. መስተዋድዳዊ ሀረግ ሐ. ስማዊ ሀረግ መ. ግላዊ ሐረግ
80. «ታላቁ የሳይንስ ሊቅ አልበርት አንስታይን የፊዚክስን ሳይንስ ከዳር ያደረሰ ሰው ነው፡፡» የሚለው ዓረፍተ ነገር ግላዊ ሀረግ የትኛው ነው?
 ሀ. ታላቁ የሳይንስ ሊቅ አልበርት አንስታይን የፊዚክስን ሳይንስ ከዳር ያደረሰ ሰው ነው፡፡
 ለ. የፊዚክስን ሳይንስ ከዳር ያደረሰ ሰው ነው፡፡
 ሐ. የፊዚክስን ሳይንስ ከዳር ያደረሰ
 መ. ያደረሰ ሰው ነው፡፡
81. አንድ ግለሰብ ለመስሪያ ቤቱ ማመልከቻ ቢፅፍ ከሚከተሉት የማያስፈልገው የትኛው ነው?
 ሀ. የማመልከቻው ምክንያት ሐ. ማመልከቻው የሚፃፍለት ድርጅት ስም
 ለ. የማመልከቻው ዝርዝር ጉዳይ መ. የራስጌና የግርጌ ማህተም
82. ተማሪዎች ለእረፍት በወጡበት ሰዓት፣ አንድ ጋዜጠኛ ተማሪ ሁንዴን ጠርቶ በትምህርት ቤቱ ስለሚካሄደው የመማር ማስተማር ሁኔታ ያለውን አስተያየት እንዲሰጥ ቢጠይቀው፣ ተማሪ ሁንዴ ለጋዜጠኛው ምላሽ ሲሰጥ የሚያደርገው ንግግር ምን ዓይነት ይሆናል?
 ሀ. የተደነባበረ ንግግር ሐ. የዱብዳ ንግግር
 ለ. ዝግጅት የተደረገበት ንግግር መ. ኢመደበኛ ንግግር
83. በተውኔት ውስጥ የታሪኩን ምክንያትና ውጤት የሚያሳየው አላባ ----- ይባላል፡፡
 ሀ. ገፅ ባህርያት ለ. ግጭት ሐ. ትልም መ. መቼት
84. የአንድን ነገር ከየት መጣነት የሚያስረዳ የድርሰት ዓይነት የትኛው ነው?
 ሀ. አስረጅ ለ. ተራኪ ሐ. ስዕላዊ መ. አመዛዛኝ
85. በአንድ ተውኔት ውስጥ ገፅባህርያት በሚያራምዱት ተግባር እርስ በርሳቸው ወይም በግል ይህን ላድርግ ወይስ አላድርግ በሚል ከራሳቸው ጋር የሚያደርጉት ፍጭት ከተውኔት አላባውያን ውስጥ የቱን ይወክላል? ሀ. ግጭት ለ. ታሪክ ሐ. ትልም መ. ገፅ ባህርያት
86. የተውኔትን ገፅ ባህርያት አስመልክቶ ትክክል ያልሆነው የቱ ነው?
 ሀ. የተውኔቱ ባለታሪክ ናቸው፡፡
 ለ. የገሃዱ ዓለም ሰዎች ናቸው፡፡
 ሐ. የፀሀፌ ተውኔቱ ፍጡሮች ናቸው
 መ. በተውኔት ውስጥ የሚፈጠሩ ድርጊቶችን የሚፈፅሙ ናቸው
87. ከሚከተሉት አንዱ ንግግር ከሚያቀርብ ሰው የሚጠበቅ አይደለም
 ሀ. የንግግር ቅደም ተከተልን መጠበቅ ሐ. ንግግርን ሲያቀርቡ ስሜታዊ መሆን

- ለ. አድማጭን በዓይን መቃኘት መ. እንዳስፈላጊነቱ ምሳሌያዊ አነጋገር ጣል ጣል ማድረግ
88. ከሚከተሉት አንዱ ከተከራካሪዎች የሚጠበቅ አይደለም
 ሀ. የክርክሩን ፍሬ ሀሳቦች በቅደም ተከተል ማቅረብ
 ለ. ክርክሩን በልበ መለካት ማቅረብ
 ሐ. ንግግርን ከአድማጮች ችሎታ ጋር የተጣጣመ ማድረግ
 መ. ከተቀዋሚ የሚሰነዘረውን ሀሳብ ከቁም ነገር አለመቁጠር
89. ተጨዋቾቹ የእስፖርት ልብሳቸውን ለበሱ። በዚህ ዓረፍተ ነገር ውስጥ ተሳቢው የትኛው ነው?
 ሀ. ተጨዋቾቹ ለ. የእስፖርት ሐ. የእስፖርት ልብሳቸውን መ. ልብሳቸውን ለበሱ
90. ሀገር ጎብኚው ያለማንም ፍቃድ አጋዘን ገደለ። በዚህ ዓረፍተ ነገር ውስጥ ስማዊ ሀረጉ የትኛው ነው?
 ሀ. ሀገር ጎብኚው ለ. ያለማንም ፍቃድ ሐ. ሀገር ጎብኚው ያለማንም መ. እሱ
91. ከተሰመረባቸው ቃላት መካከል ጠብቆ የሚነበበው የትኛው ቃል ነው?
 ሀ. ለክላሽ መልስ በመስጠት ክስ ተዘጋ።
 ለ. ከዚህ ጥፋታቸው መቆጠብ ካልቻሉ እርምጃ ይወሰድባቸዋል።
 ሐ. ዋና ባልቻልም መመልከት ደስ ይለኛል።
 መ. መቼ ነው? የምትመጪው አላት።
92. በከተማችን ሲዘዋወሩ የነበሩ እጅግ አደገኛ ዘራፊዎች በፖሊስ ቁጥጥር ስር ዋሉ። የዓረፍተ ነገሩ ግላዊ ሀረግ የትኛው ነው?
 ሀ. በከተማችን ሲዘዋወሩ ሐ. በከተማችን ሲዘዋወሩ የነበሩ
 ለ. በፖሊስ ቁጥጥር ስር ዋሉ መ. በፖሊስ ቁጥጥር ስር
93. የኤድስ መተላለፊያ መንገድ የተለያየ ነው። የሚለው ዓረፍተ ነገር ባለቤት የትኛው ነው?
 ሀ. የኤድስ መተላለፊያ ሐ. የኤድስ መተላለፊያ መንገድ
 ለ. የኤድስ መተላለፊያ መንገድ የተለያየ መ. የተለያየ ነው
94. ከሚከተሉት ቃላት መካከል ድምፁ ጠብቆና ላልቶ ሲነበብ የተለያዩ ፍቺዎች የሚይዘው የትኛው ነው?
 ሀ. ሰበሰበ ለ. ጎተጎተ ሐ. ይበላል መ. መፀወተ
95. ከሚከተሉት አንዱ በስራ ደብዳቤ መጀመሪያ ላይ ቀድሞ ይፃፋል
 ሀ. ደብዳቤው ወጭ የተደረገበት የፋይል ቁጥር ሐ. ደብዳቤውን የሚቀበለው መስሪያ ቤት አድራሻ
 ለ. ደብዳቤውን የላከው መስሪያ ቤት አድራሻ መ. ደብዳቤው የተፃፈበት ምክንያት
96. አዲስ አበባ ላይ ቡና ቢወደድ
 ከጅማ ሰውካለ ይመጣል በግድ የዚህ ቅኔ ወርቅ የትኛው ነው?
 ሀ. ጅማ የሚኖር ሰው ካለ ያመጣል። ሐ. ከዳተኛ (ከሀዲ) ሰው
 ለ. ቡና አዲስ አበባ ውድ ነው መ. ጅማ ቡና ርካሽ ነው
97. በመሶቡ ሁሉ ይቅረብ እንጀራው
 አስተዳዳሪያችን ሆደ ሰፊ ነው የዚህ ቅኔ ህብረ ቃል ትኛው ነው?
 ሀ. አስተዳዳሪያችን ለ. ሆደ ሰፊ ሐ. እንጀራው መ. በመሶቡ
98. ወጣ ወጣ ስትል ክፉ ምች መቷት
 ተቸግራያለሁኝ ያችን ልጅ አሟት። የዚህ ቅኔ ስም የትኛው ነው?
 ሀ. ስሟን በክፉ አነሷት። ሐ. ልጅቷን አሟት

ለ. ምች መቷት ታማለች። መ. መልሰ አልተሰጠም።

99. እናንተ ጌቶች ሆይ በምን ወጥ በላችሁ

እኛ በሹሯችን እናንተ በአሳችሁ የዚህ ቅኔ ህብረቃሉ የትኛው ነው?

ሀ. በሹሯችን ለ. እናንተ ሐ. በአሳችሁ መ. እኛ

100. ከሚከተሉት መካከል የጥሩ ንግግር አቀራረብ ዋና መለያ ባህርይ የሆነው የትኛው ነው?

ሀ. ጥበባዊነት ለ. ግልፅነት ሐ. ክብደት መ. እውቀት

101. የሰራውን ሰርቶ አበጀሁ ቢላችሁ

ይህን ባለ ጊዜ ምን ትሉታላችሁ የዚህ ቅኔ ሚስጥራዊ ፍቺ የትኛው ነው?

ሀ. የፈለገውን አድርጎ ደግ ሰራሁ ቢላችሁ ምን ትላላችሁ

ለ. የፈለገውን አድርጎ ደግ ሰራሁ ቢላችሁ ባለጊዜ ነውና ምን ማድረግ ትችላላችሁ

ሐ. ጥሩ ስራ ከሰራ ማመስገን እንጅ ሌላ ምን ትላላችሁ

መ. ስራውን ጥሩ አድርጎ ባይሰራም ማመስገን ተገቢ ነው።

102. የያዘኝ አባዜ እዩት ሲያዋርደኝ

ስንቱ አዳራሽ ሞልቶ ድንኳን ሲያስወድደኝ። የዚህ ቅኔ ሰም የትኛው ነው?

ሀ. ስንት ያማረ አዳራሽ እያለ እኔ ግን በድንኳን መሆንን መረጥኩ።

ለ. ሰርግ ከመሄድ ይልቅ ለቅሶ መሄድ እወዳለሁ።

ሐ. ስንት ረጅም ሴት እያለ በጣም አጭሯን ወደድኩኝ

መ. አዳራሹ ስለሞላ ድንኳን እንድንገባ ተገደድኩኝ።

103. ጫላ መፅሀፍ ገዛ። የተሰመረባቸው ቃላት በቅደም ተከተል ምን ዓይነት ሙያ አላቸው?

ሀ. ማሰሪያ አንቀፅ፣ ባለቤት፣ ተሳቢ

ለ. ባለቤት፣ ተሳቢ፣ ማሰሪያ አንቀፅ

ሐ. ተሳቢ፣ ባለቤት፣ ማሰሪያ አንቀፅ

መ. ተሳቢ፣ ማሰሪያ አንቀፅ፣ ባለቤት

104. ጎመን ቀቅል አሉኝ ምንጊዜ ሊበስል

ይህንን ቀንጥሼ እዘልቀው ይመስል። የዚህ ቅኔ ሚስጥራዊ ፍቺ (ወርቁ) የትኛው ነው?

ሀ. ይህንን ክፉ ቀን ማለፍ ተስኖኛል።

ለ. ለመብሰል ብዙ ጊዜ ይፈጃል።

ሐ. ጎመን በልቼ አልጨረሰውም።

መ. ጎመኑ ብዙ ስለሆነ ቀንጥሼ አልጨረሰውም።

105. እገዛለሁ ብሎ ተስማምቶ ነበረ

መልካም በቅሎ ልጄ ሳይቀመጥ ቀረ። የዚህ ቅኔ ወርቅ ----- ነው

ሀ. ደህና ያሰበውን ፣ በቅሎ ገዝቶ ሳይቀመጥ ቀረ

ለ. እንደ በቅሎ አድጎ የእድገቱን ፍሬ ሳይበላ ቀረ

ሐ. አስተዳደጉ ደህና መጥቶ ከፍፃሜ ሳይደርስ ተቀጨ

መ. የበቀለውን ሳር በቅሎ ሳትመገበው ቀረች

106. ከሚከተሉት ዓረፍተ ነገሮች ተሳቢ የሌለው የትኛው ነው

ሀ. ሞቱማ ትምህርት ቤት ሄደ። ሐ. ጫላ ለዓመት በዓል በግ አረደ።

ለ. አለሙ እነሱን አስተማራቸው። መ. አልማዝ ስኳሩን አፈሰሰች።

107. «አባቴ ለክረምት የሚሆን ኮት አሰፋ።» እና «አባቴ ባህር ዛፉን ቆርጦ ግቢውን አሰፋ።»

በሚሉት ሁለት ዓረፍተ ነገሮች ውስጥ የተሰመረባቸው ቃላት ልዩነት -----ነው

ሀ. የመጀመሪያው ጠብቆ፣ የሁለተኛው ላልቶ ይነበባል።

ለ. የመጀመሪያው ላልቶ፣ የሁለተኛው ጠብቆ ይነበባል።

ሐ. የመጀመሪያው ፋካሬያዊ፣ የሁለተኛው እማሬያዊ ፍቺ አለው።

መ. የመጀመሪያው እማሬያዊ፣ የሁለተኛው ፋካሬያዊ ፍቺ አለው።

108. በንግድ ስራ ደብዳቤ አማካኝነት ማስተላለፍ የተፈለገውን መልዕክት ባጭሩ ለመግለፅ

የሚያስችለው የደብዳቤ ክፍል የቱ ነው?

ሀ. የደብዳቤው መዝጊያ የሚለው ክፍል

ለ. የደብዳቤው ዋና አካል የሚለው ክፍል

ሐ. የደብዳቤው ጉዳይ የሚለው ክፍል

መ. የደብዳቤው ርዕስ ጉዳይ የሚለው ክፍል

109. «ብ» ላልቶና ጠብቆ በመነበቡ ምክንያት፣ «ይበላል» የሚለው ቃል የተለያየ ፍቺ የሚኖረው በየትኛው ዓረፍተ ነገር ነው?

ሀ. ልጁ ሁል ጊዜ ቁማር ቤት ስለሚውል ብዙ ገንዘብ ይበላል።

ለ. ናትናኤል ከጥናት መልስ መክሰሱን ይበላል።

ሐ. የህፃኑ አነጋገር አንጀት ይበላል።

መ. ይህ ዛፍ ፍሬው ይበላል።

110. ከሚከተሉት ውስጥ ለክርክር የሚያመቸው የትኛው ርዕስ ጉዳይ ነው?

ሀ. ህገወጥነትን መከላከል ያለበት ፖለቲካ ነው።

ለ. ወጣቶች ሃገር ተረካቢ ዜጋ ናቸው።

ሐ. የባሕርይ ለውጥ የኤች አይቢ ስርጭትን ለመግታት አግዟል

መ. ትምህርት የዕድገትና የስልጣኔ መሰረት ነው።

111. ውሻውን ይዣለሁ አትፍራ ወገኔ

ያለምንም ስጋት እለፍ አለሁ እኔ የቅኔው ህብረ ቃል

ሀ. ስጋት ለ. ያለምንም ሐ. እለፍ አለሁ መ. አትፍራ

112. ከሚከተሉት ሀሳቦች መካከል የመከራከሪያ ርዕስ ጉዳይ ሊሆነን የሚችለው የትኛው ነው?

ሀ. የተሻለ ምርት ለማግኘት ማዳበሪያ መጠቀም ተገቢ ነው።

ለ. ከዘመናዊ ጋብቻ ባህላዊ ጋብቻ ይሻላል።

ሐ. የፈለጉበት ቦታ ለመድረስ በር ትቶ ማጥናት ይገባል።

መ. ጎጂ ልማዳዊ ድርጊቶች መቅረት አለባቸው።

113. «ሰዎች መጥተው ነበር ጩኸቱን ሰምተው
ተመልሰው ሄዱ ይምታታ ብለው፡፡» የዚህ ቅኔ ህብረ ቃል የትኛው ነው?
ሀ. ተመልሰው ለ. ሄዱ ሐ. ይምታታ መ. ጩኸቱን
114. «ስኳርን ባልወድ ለጤናዬ፣
ማር እባክህን ጌታዬ፡፡» የዚህ ቅኔ ወርቅ (ሚስጥራዊ ፍች) የትኛው ነው?
ሀ. ጌታዬ እባክህ የሚበላ ማር ስጠኝ፡፡ ሐ. ስኳር አልወድም ማር ይሰጠኝ፡፡
ለ. ጌታዬ እባክህ ይቅርታ አድርግልኝ፡፡ መ. ለጤናዬ ማር ስጣት፡፡
115. «እኔ የልጄ ልጅ እሷ የናቴ እናት
አኳንኗ ሁሉ እንዳያት እንዳያት» የዚህ ቅኔ ሰም
ሀ. ሁኔታዋ ሁሉ እንደ ትልቅ ሰው ነው ሐ. ተመልካች ትፈልጋል፡፡
ለ. እንደመለከታት ትፈልጋለች፡፡ መ. እንዳያት ሆነች፡፡
116. ከተሰመረባቸው ቃላት መካከል በሆሄያት መጥበቅና መላላት የፍቺ ለውጥ የሚያመጣው የትኛው ቃል ነው?
ሀ. መስራት ውጤታማ ያደርጋል፡፡ ሐ. ልጁ ዛሬ ከሀረር ተመልሶ መጣ፡፡
ለ. አባይ ሰው ይጎዳል፡፡ መ. ማጥናት ውጤታማ ያደርጋል፡፡
117. ከሚከተሉት ሃሳቦች መካከል አንዱ አከራካሪ ነው
ሀ. ሰላም የሁሉም ነገር መሰረት መሆኑ በመገናኛ ብዙኀን ተገለፀ፡፡
ለ. ወጣቶች «ደግነት አያጎድልም» በማለት በጎ ስራ ላይ ተሰማርተዋል፡፡
ሐ. የውጪ ምንዛሬ መጨመር የዋጋ ግሽበት አስከትሏል፡፡
መ. ከአደጋ የሚያስጥለው ቤተሰብ ብቻ ነው፡፡
118. ከሚከተሉት ውስጥ በደብዳቤ አፃፃፍ ስርዓት መሰረት ለሁሉም የደብዳቤ ዓይነቶች የጋራ ያልሆነው የትኛው ነው?
ሀ. ቁጥር ለ. ቀን ሐ. የተቀባይ አድራሻ መ. የላኪው አድራሻ
119. በተውኔት ውስጥ መቼት የሚለው ቃል ምንን ያመለክታል?
ሀ. የተውኔቱ ገፀባህርያት የሚንቀሳቀሱበት ስፍራና ጊዜ
ለ. ተመልካቹ ተውኔቱን የሚመለከትበት ስፍራና ጊዜ
ሐ. ተውኔቱ የተባረበት ጊዜና ቦታ
መ. ተውኔቱ ለእይታ የበቃበት ጊዜና ቦታ
120. ስነቃልን በምንሰበስብበት ጊዜ ከምንጠቀምባቸው የመረጃ ምንጮች መካከል አስተማማኝ የሆነው የትኛው ነው?
ሀ. ቃለ መጠይቅ ሐ. ጋዜጣና መፅሔቶች
ለ. ስነቃሉ በሚከወንበት አውድ በመገኘት መ. ከተለያዩ ሰነዶች
121. ሁሉም መሳቂያ ነው ጊዜውን ሲስት
ብትር ቀን አያምርም ለሚመለከት የሚለው ቅኔ ወርቅ
ሀ. ዱላ መያዝ በቀን አያምርም ሐ. ብትሸሸን/ ከእኛ ብትርቅ/ አያምርም
ለ. ቀን አያማርርም መ. ሀ እና ለ

ሁለተኛ ሴሚስተር የዘጠነኛ ክፍል ማስታወሻ፣ መልመጃና ጥያቄዎች

122. ከሚከተሉት አማራጮች መካከል በስራ ደብዳቤ ቅርፅ ውስጥ የማይካተተው የትኛው ነው?
 ሀ. የተፃፈበት ቀን ሐ . የተፃፈለት ክፍል
 ለ. የተፃፈበት ጉዳይ መ. የተቀባይ ፊርማ
123. «ንባብ ከመሃይምነት መላቀቂያ መንገድ ነው፡፡» በሚለው ዓረፍተ ነገር ውስጥ ባለቤቱ
 ሀ. ንባብ ለ. መንገድ ሐ. ከመሃይምነት መ.መላቀቂያ
124. «በንባብ ክሂል ሂደት የተለያዩ ጽሁፎች ሊነበቡ ይችላሉ፡፡» በሚለው ዓረፍተ ነገር ውስጥ
 ማሰሪያ አንቀፁ የትኛው ነው?
 ሀ.ጽሁፎች ለ. ሊነበቡ ሐ.ይችላሉ መ.ሂደት
125. በእርከን የታሰረ ተረተር የሚመስለው ግንባራቸው የእድሜያቸውን መግፋት ይናገራል።
 በሚለው ዓረፍተ ነገር ውስጥ በጥቅም ላይ የዋለው ዘይቤ የትኛው ነው?
 ሀ. ሰውኛ ለ. ለዋጭ ሐ. አነፃፃሪ መ. መልስ የለም
126. «ንፋስ በዓይን የማይታይ በእጅ የማይዳሰስ ሲነፍስ ስሜቱ ለፍጥረት ሁሉ የሚሰማ ነው፡፡»
 ይህ ዓረፍተ ነገር ከነማብራሪያው ቢፃፍ ለየትኛው የድርሰት ዓይነት ምሳሌ ይሆናል?
 ሀ. ገላጭ ድርሰት ሐ . አመዛዙኝ ድርሰት
 ለ. ስዕላዊ ድርሰት መ. ተራኪ ድርሰት
127. ከሚከተሉት አማራጮች የንግግር ችሎታን ለማዳበር የሚረዳው የትኛው ነው?
 ሀ. የልቦለድ መፅሀፍ ማንበብ
 ለ. ከተለያዩ መፃህፍት መረጃ መሰብሰብ
 ሐ. በተለያዩ ጉዳዮች ላይ ውይይት ማድረግ
 መ. የንግግር መመሪያን በፅሁፍ መያዝ
128. የድርሰት አፃፍ ቅደም ተከተልን የያዘው ከሚከተሉት አማራጮች መካከል የትኛው ነው?
 ሀ. ርዕስ መምረጥ፣ ረቂቅ መፃፍ፣ ማረምና ማስተካከል፣ አስተዋፅኦ መንደፍ ፣ የመጨረሻ ረቂቅ
 ለ. ርዕስ መምረጥ፣ አስተዋፅኦ መንደፍ ፣ ረቂቅ መፃፍ፣ ማረምና ማስተካከል፣ የመጨረሻ ረቂቅ
 ሐ. ርዕስ መምረጥ፣ ረቂቅ መፃፍ፣ ማረምና ማስተካከል፣ የመጨረሻ ረቂቅ፣ አስተዋፅኦ መንደፍ ፣
 መ. አስተዋፅኦ መንደፍ ፣ ርዕስ መምረጥ፣ ረቂቅ መፃፍ፣ ማረምና ማስተካከል፣ የመጨረሻ ረቂቅ
129. አንድ ንግግር አቅራቢ የአድማጮቹን ማንነት በትክክል ተረድቷል የሚባለው ምን ሲያደርግ
 እንደሆነ የሚያመለክተው ከሚከተሉት አማራጮች የትኛው ነው?
 ሀ. ንግግር በሚደረግበት ርዕስ ዙሪያ ለአድማጮች መረጃ ሲያሰባስብ
 ለ. በንግግር ሂደት ውስጥ መረጃዎችን አሰባስቦ፣ አስተዋፅኦ ነድፎ ለአድማጭ ሲያቀርብ
 ሐ. ከአድማጮች እድሜ፣ ዕውቀት፣ ልምድና ችሎታ ጋር የተገናዘበ ንግግር ሲያቀርብ
 መ. ተናጋሪው ንግግሩን ከጠቃሚነት፣ ከወቅታዊነት፣ ከመስህብነት አንፃር አገናዝቦ ሲያቀርብ
130. አንድ ተከራካሪ በክርክር መድረክ ሊያከናውነው የማይገባው ጉዳይ ከሚከተሉት የትኛው ነው?
 ሀ. ለክርክር የተዘጋጀበትን ማስታወሻ እያነበበ መከራከር
 ለ. የተቃዋሚን ሀሳብ በማስታወሻ መፃፍ
 ሐ. ለተቃዋሚ ሀሳብ በማስረጃ የተደገፈ ምላሽ መስጠት
 መ. ንግግሩን አግባብ ባለው አካላዊ እንቅስቃሴ ማገዝ

131. በተመልካቾች ፊት ህይወትን በድርጊት የሚያቀርብ በመሆኑ ከሌሎች የስነ ፅሁፍ ዘርፎች የሚለየው የትኛው ነው?
 ሀ. ተውኔት ለ. ወግ ሐ. ንግግር መ. ግጥም
132. የሚከተለው ግጥም በምን ዓይነት ዘይቤ የቀረበ ነው?
 «እስቲ ስማኝ አባይ፣ እስቲ ስማኝ ዋቤ
 ተከቤም አድምጠኝ ላዋይህ ክልቤ
 እናት ምድራችሁን ግጣችሁ ፍቃችሁ
 ለባዕድ ስትሰጡ ምን አለ ሆዳችሁ»
 ሀ. እንቅጌ ለ. ሰውኛ ሐ. ግነት መ. አነፃፃሪ
133. «በምን ይኮነናል፣ ቢጠየቅስ ነፍሷ፣
 የሸጠኝ ፍቅር ነው፣ የገዛችኝ እሷ።» ይህ ግጥም በየትኛው ዘይቤ የቀረበ ነው?
 ሀ. ምፀት ለ. ሰውኛ ሐ. እንቅጌ መ. ግነት
134. «መራሄ ተውኔት» የሚለው የተውኔት ሙያዊ ቃል የሚወክለው የቱን ነው?
 ሀ. ተዋናዩ ለ. ፀሀፊውን ሐ. አዘጋጁን መ. ተመልካቹን
135. ከሚከተሉት የንግግር ሂደት መመሪያ የትኛው መቅደም አለበት?
 ሀ. ንግግርን ሳቢና ማራኪ ማድረግ
 ለ. በንግግር መጨረሻ ምስጋና ማቅረብ
 ሐ. የአድማጭን ስሜትና ፍላጎት መጠበቅ
 መ. የንግግሩን ዓላማ ማስተዋወቅን

ሁለተኛ ሴሚናር የዘመናዊ ክፍል ማስታወሻ፣ መልመጃና ጥያቄዎች

የመልመጃዎችና የጥያቄዎች መልስ

መልመጃ አንድ

መልመጃ ሁለት

ተ.ቁ	መልስ
1.	አንድ
2.	ከምንጩ ከነፍሴ
3.	ስምንት
4.	እሆንና
5.	ደስታ ይፈልቅና
6.	ደስታ
7.	አራት

ተ.ቁ	መልስ
1.	ለዋጭ ዘይቤ
2.	ሰውኛ ዘይቤ
3.	ሰውኛ ዘይቤ
4.	እንቁጥ ዘይቤ
5.	እንቁጥ ዘይቤ
6.	ግነት ዘይቤ

መልመጃ ሶስት

ተ.ቁ.	ስማዊ ሐረግ	ግሳዊ ሐረግ
1.	ደንታ ቢስ ተማሪዎች	የቤት ስራ መስራት አይወዱም።
2.	አትሌት ቀንኒሳ በቀለ	በቤጂንግ ኦሎምፒክ ሁለት የአለም ክብረ ወሰኖችን አሻሻለ።
3.	የኢትዮጵያ ብሄራዊ የእግር ኳስ ቡድን	ቀጣዩን የአፍሪካ ዋንጫ ውድድር መሳተፍ አይችልም።
4.	በገጠር የሚኖሩ ወላጆች	ለሴት ልጆቻቸው ትምህርት ብዙም አይጨነቁም።
5.	ክርክር	የንግግር ክሊኒክ ያዳብራል።

መልመጃ አራት

1. ሠ	2. ሰ	3. በ	4. ሸ	5. ቀ
6. ሐ	7. መ	8. ረ	9. ሀ	10. ለ

መልመጃ ስድስት

1. መስተዋድድ ሐረግ	5. ግሳዊ ሐረግ
2. ቅፅላዊ ሐረግ	6. መስተዋድዳዊ ሐረግ
3. ስማዊ ሐረግ	7. ተውሳክ ግሳዊ ሐረግ
4. ቅፅላዊ ሐረግ	

ሁለተኛ ሴሚስተር የዘመነኛ ክፍል ማስታወሻ፣ መልመጃና ጥያቄዎች

የጥያቄ መልስ

1. መ	35.ሀ	69.ሐ	103. ለ
2. ለ	36.ሐ	70.ለ	104. ሀ
3. ሀ	37.መ	71.መ	105. ሐ
4. ለ	38.ሐ	72.ለ	106. ሀ
5. ለ	39.መ	73.መ	107. ሀ
6. ሐ	40.ለ	74.ሐ	108. ሐ
7. መ	41.ሐ	75.መ	109. ሀ
8. መ	42.ሀ	76.ሐ	110. ሀ
9. ለ	43.መ	77.ሀ	111. ሐ
10.ሐ	44.ለ	78.ሀ	112. ለ
11.ለ	45.ሐ	79.ለ	113. ሐ
12.ለ	46.ሐ	80.ለ	114. ለ
13.ለ	47.ሐ	81.መ	115. ሀ
14.ሀ	48.ለ	82.ሐ	116. ለ
15.ሀ	49.መ	83.ሐ	117. መ
16.ለ	50.ሀ	84.ሀ	118. ሀ
17.ሐ	51.ሐ	85.ሀ	119. ሀ
18.ለ	52.ለ	86.ለ	120. ለ
19.መ	53.ሐ	87.ሐ	121. ሐ
20.ለ	54.ሀ	88.መ	122. መ
21.ለ	55.መ	89.ሐ	123. ሀ
22.ሀ	56.መ	90.ሀ	124. ሐ
23.ሐ	57.ሀ	91.ለ	125. ሐ
24.መ	58.ሀ	92.ለ	126. ሀ
25.መ	59.ሐ	93.ሐ	127. ሐ
26.ሀ	60.መ	94.ሐ	128. ለ
27.ሀ	61.ለ	95.ሀ	129. ሐ
28.መ	62.ሀ	96.ሐ	130. ሀ
29.ሀ	63.ለ	97.ለ	131. ሀ
30.መ	64.ሀ	98.ለ	132. ሀ
31.መ	65.መ	99.ሐ	133. ለ
32.መ	66.መ	100. ለ	134. ሐ
33.ሐ	67.ሀ	101. ለ	135. መ
34.ሀ	68.ለ	102. ሀ	